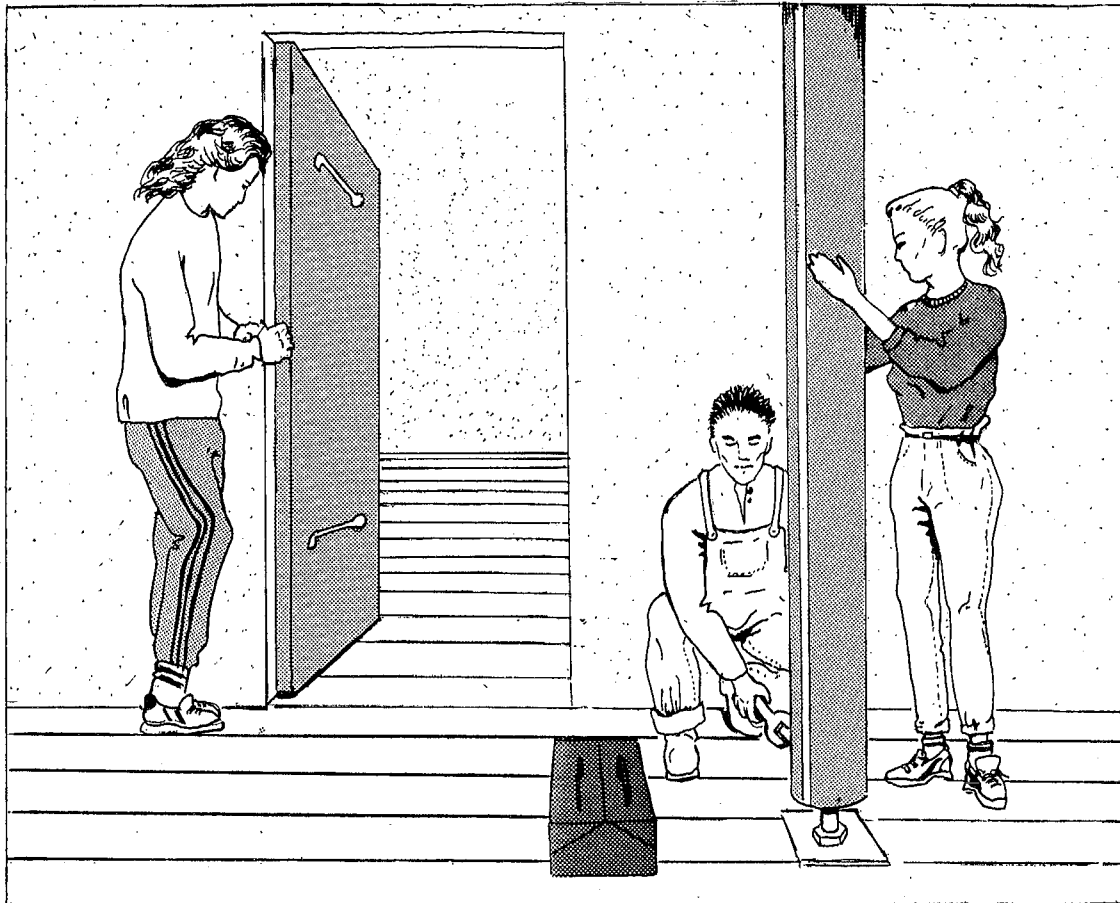

SKYDDSRUMSHANDLEDNING

DEL 1

IORDNINGSTÄLLANDE AV SKYDDSRUM

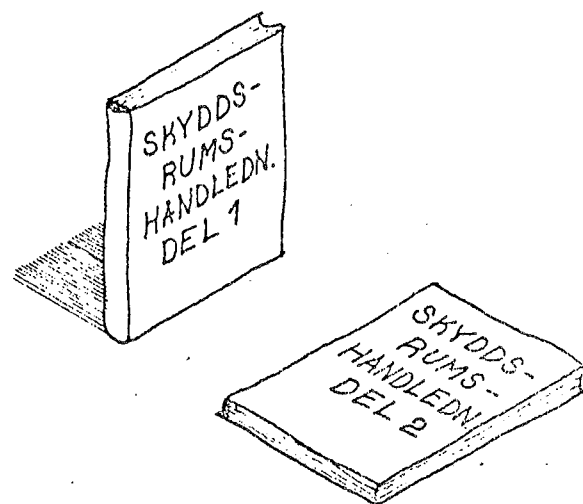
**RÄDDNINGSG
VERKET**

	Sid
INLEDNING	3
LÄSANVISNINGAR	4
IORDNINGSTÄLLANDE INNEBÖRD	5
ANSVARIG	6
TIDPUNKT	7
UT UR SKYDDSRUMMET	8
IN I SKYDDSRUMMET	10
FÖRBEREDELSE I FRED	11
VAD SKALL GÖRAS?	12
VEM SKALL GÖRA DET?	13
INFORMATION	14
IORDNINGSTÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö	15
FÖRBÄTTRING AV SKYDDET	27
VEM SVARAR PÅ FRÅGOR?	29
BILAGOR:	
1 Principer för skyddsrumsventilation	30
2 Funktionsprov och felsökningsschema, täthetsprovning	32
3 Driftsinstruktioner för fläktaggregat	35
4 Utrustningslista	38
5 Skyltar	39
6 Övrig civilförsvarsinformation	47
7 Extra omgång skyltar	50

INLEDNING

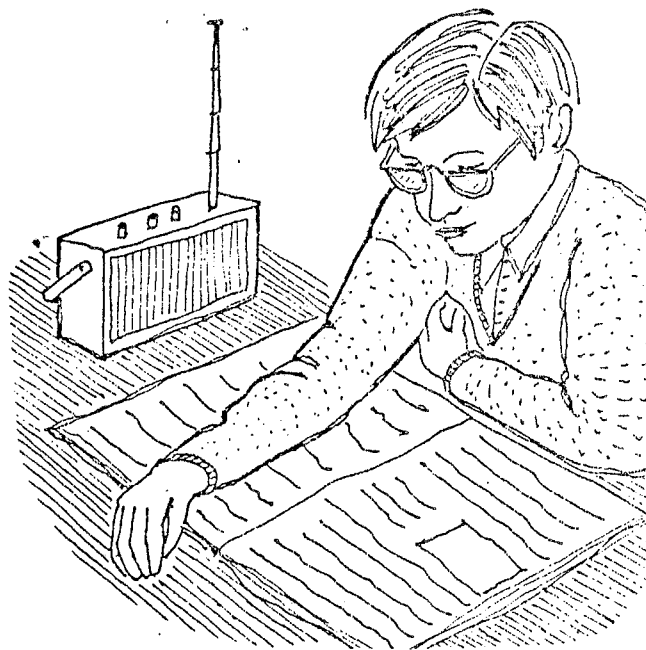
Boken SKYDDSRUMSHANDLEDNING, består av två delar. Den distribueras till alla fastighetsägare med ansvar för skyddsrum.

Denna del, SKYDDSRUMSHANDLEDNING DEL 1, iordningställande av skyddsrum, beskriver hur ett skyddsrum ställs i ordning från fredsanvändning till skyddsrumsdrift.

SKYDDSRUMSHANDLEDNING DEL 2, nyttjande av skyddsrum, ger råd och anvisningar hur de skyddssökande bör uppträda i skyddsrummet.

Fastighetsägaren är ansvarig för skyddsrummet. Vid beredskap informeras fastighetsägaren, bl a genom press, radio och TV, om när skyddsrummet skall iordningställas.

SKYDDSRUMSHANDLEDNING SKALL VID BEREDSKAP FÖRVARAS I SKYDDSRUMMET.

De inledande avsnitten sid 5-14 informerar fastighetsägaren vilka förberedelser som kan göras redan i fred för att underlätta iordningställandet under beredskap eller krig.

I det akuta läget när skyddsrummet skall iordningställas utnyttjas i första hand avsnittet IORDNINGSTÄLLANDE - CHECKLISTA A-Ö från sid 15 och framåt.

EN ANSVARIG SER TILL ATT CHECKLISTAN FÖLJS I TURORDNING OCH ATT VARJE ÅTGÄRD PRICKAS AV DÅ DEN ÄR FÄRDIG.

Vissa motiv för åtgärderna finns i de tidigare avsnitten IORDNINGSTÄLLANDE - UT UR SKYDDSRUMMET och - IN I SKYDDSRUMMET.

För utförande av åtgärderna K-P som rör ventilationen kan det underlätta om någon läst PRINCIPER FÖR SKYDDSRUMSVENTILATION, BILAGA 1.

För utförande av åtgärd V - skyddsrummets täthet, finns FUNKTIONSPROV OCH FELSÖKNINGSSHEMA, BILAGA 2. Den beskrivningen följs också i turordning.

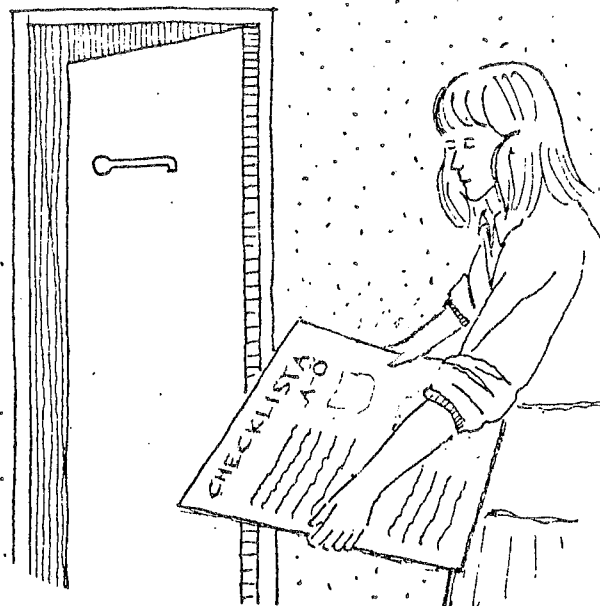
När åtgärd Ö utförts fortsätter man med avsnittet FÖRBÄTTRINGAR AV SKYDDET.

BILAGA 3 innehåller DRIFTSINSTRUKTIONER för de olika fläktaggregaten. De skall användas när det inte finns några instruktioner som hör till fläkten.

Resterade bilagor innehåller UTRUSTNINGSLISTA, SKYLTAR och ÖVRIG CIVILFÖRSVARINFORMATION samt en EXTRA OMGÅNG SKYLTAR som kan tas loss och sättas upp

LÄSANVISNINGAR

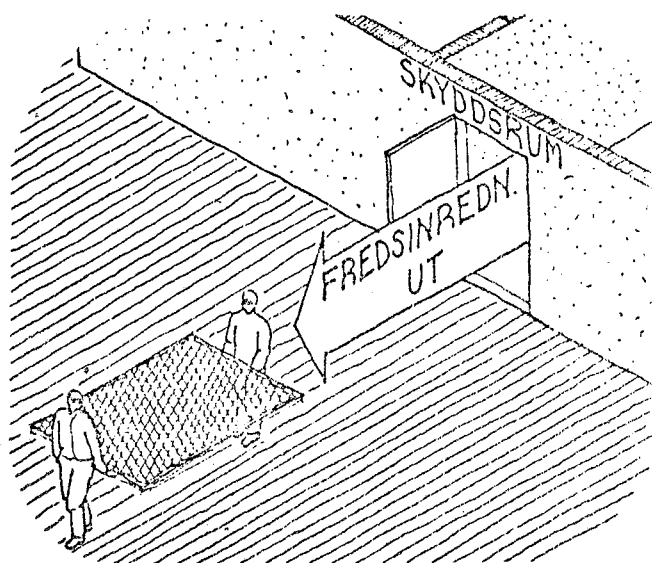
LÄS FÖRST IGENOM DETTA

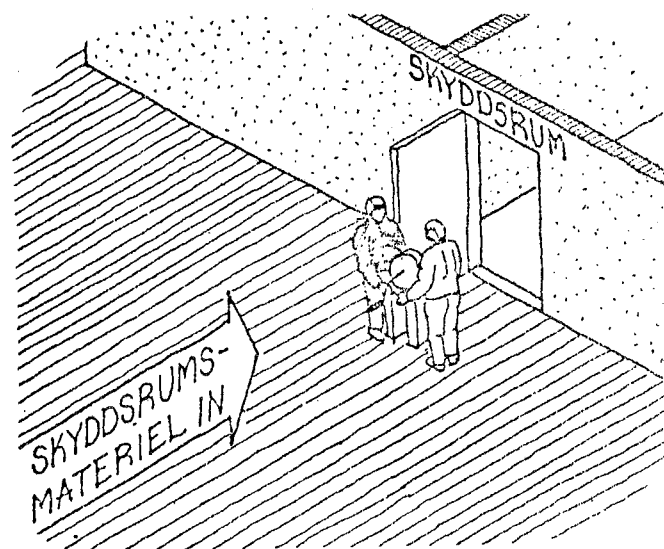
IORDNING- STÄLLANDE

INNEBÖRD

Skyddsrummen måste i fred kunna utnyttjas ekonomiskt och effektivt. Därför är det tillåtet att en del av den utrustning som hör till skyddsrummet får vara bortmonterad. Likaså får viss inredning som är till för att skyddsrummet skall kunna användas i fredstid vara uppsatt.

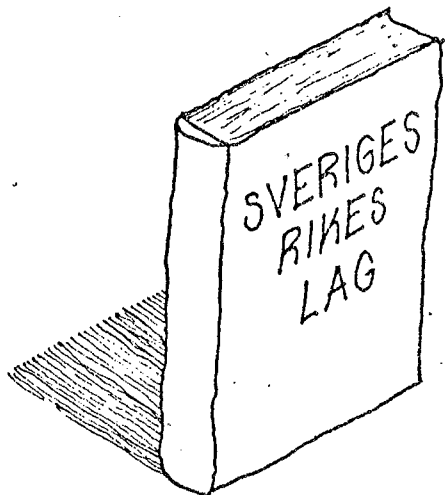
Iordningställande av skyddsrummet innebär att fredsinredning och sådant som i fredstid lagrats i skyddsrummet flyttas ut därifrån och att skyddsrumsmaterielen monteras in.

IORDNING-STÄLLANDE

ANSVARIG

Fastighetsägaren är skyldig att vårda och underhålla de skyddsrum som finns i fastigheten. Detta innebär enligt civilförsvarslagen att det också är fastighetsägaren som är ansvarig för iordningställandet av ett skyddsrum från fredsavvändning till skyddsrumsdrift.

Iordningställandet kan överlåtas till fastighetsskötare eller motsvarande. Detta bör i så fall klarläggas redan i fred.

Likaså skall den som fått uppgiften att svara för iordningsställandet få erforderlig information om vad som skall göras, bl a via denna SKYDDSRUMSHANDLENING.

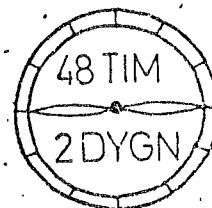
I fastighetsägarens ansvar ingår både flyttning och förvaring av sådan egendom som ingen känns vid, beroende på att ägaren kanske är bortrest, sjuk, inkallad eller dylikt.

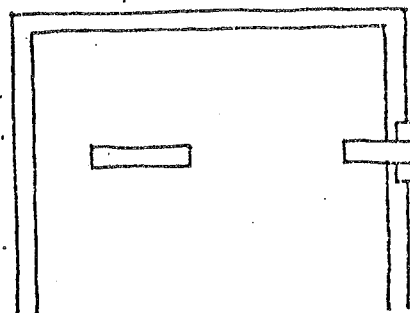
IORDNING- STÄLLANDE

TIDPUNKT

SKYDDSRUM SKALL IORDNING-
STÄLLAS VID CIVILFÖRSVAR-
BEREDSKAP ELLER EFTER ORDER
FRÅN CIVILFÖRSVARSMYNDIGHET.
DET SKALL VARA KLART FÖR
ANVÄNDNING INOM 48 TIMMAR.

SKYDDSRUM

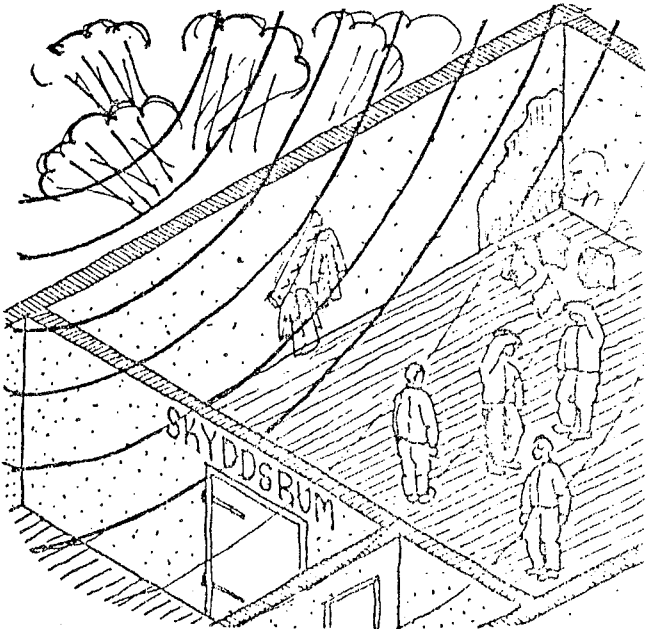
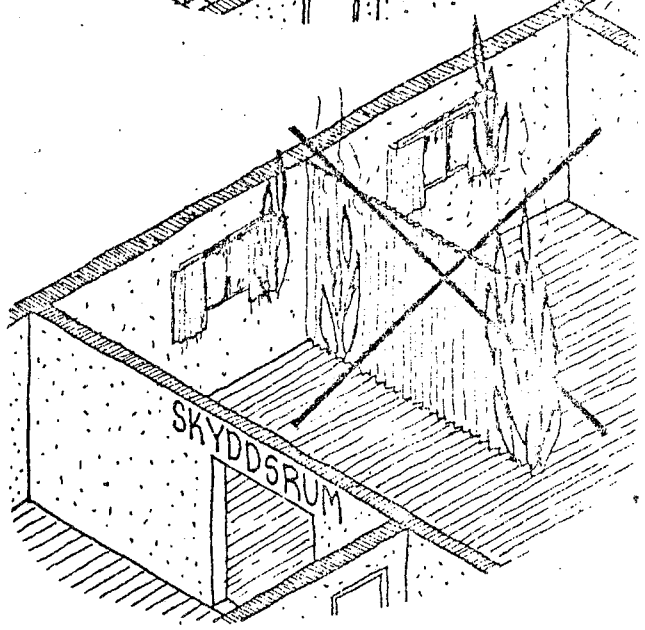
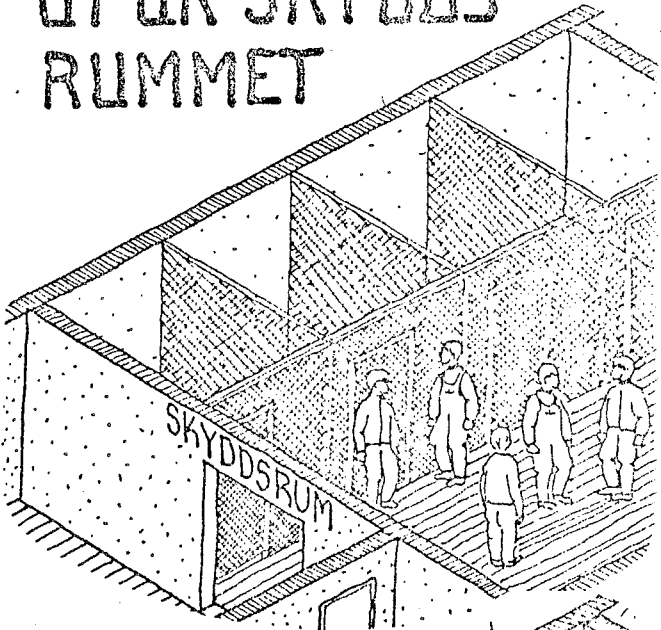

IORDNING-STÄLLANDE UT UR SKYDDSRUMMET

All inredning skall flyttas ut ur skyddsrummet. Enda undantaget är när det av skyddsrumssritning eller anvisningar framgår att en viss inredning får sitta kvar. Denna inredning skall då också vara ordentligt fastsatt med in-gjutna förankringar, expanderskruvar eller dylikt.

Varför måste fredsinredningen flyttas ut ur skyddsrummet?

- Fredsinredning är utrymmeskrävande vilket medför att ett mindre antal skyddssökande får plats om den finns kvar.
- Skyddsrum måste uppfylla vissa brandkrav. Det får därför inte finnas brännbar beklädnad eller annat brännbart material som kan innebära fara för de skyddssökande.
- När en bomb detonerar i skyddsrummets närhet uppstår en tryckvåg som kan få skyddsrummets tak, väggar och golv i hastig svängning. Exempelvis kan väggar snabbt fjädra ut omkring 10 cm och inredning som sitter dåligt fast kan då slungas mot dem som vistas i skyddsrummet.
- Vissa material kan falla sönder vid dessa vibrationer, ramla ner och orsaka skador eller andningsbesvärande damm.

IORDNING- STÄLLANDE

UT UR SKYDDSRUMMET

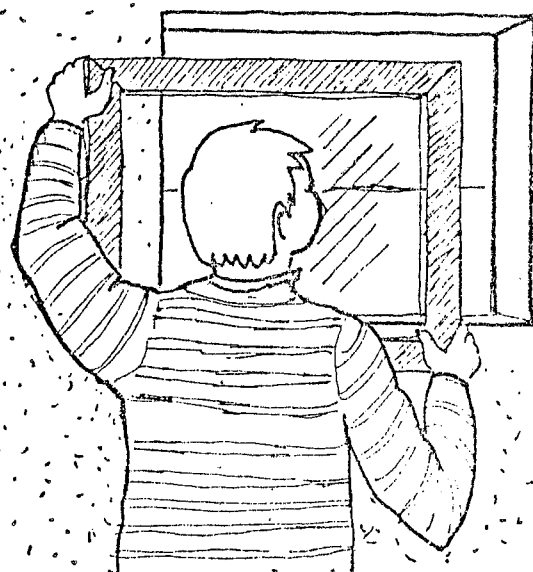
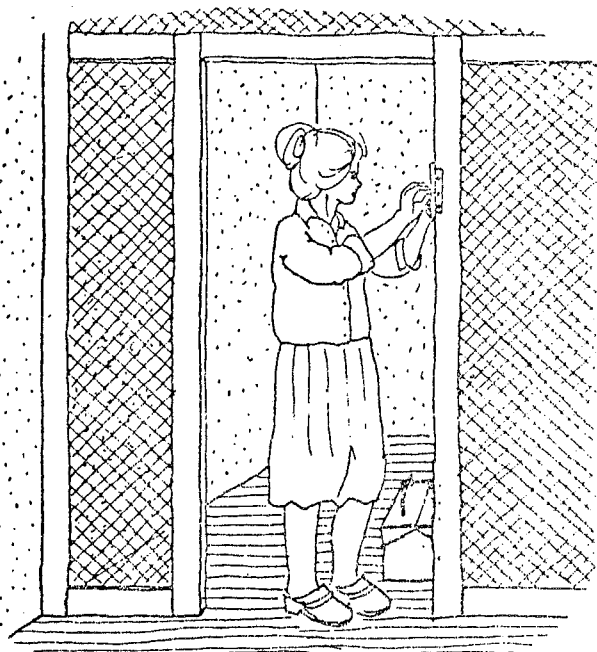
Brännbara beklädnader av väggar och tak får således inte finnas kvar utan måste monteras ned. Detta gäller även beklädnader som inte är ordentligt fastbultade eller har för dålig hållfasthet t ex vanliga undertak.

Mellanväggar som inte är av betong skall rivas. De kan vara murade väggar, väggar av skivor på regelstomme, enkla brädväggar eller den vanligaste typen av förrådsväggar, nät på träreglar. Många väggar är gjorda i delar så att de relativt lätt kan tas bort.

Vissa typer av gipsväggar i nyare skyddsrum är gjorda så att de får sitta kvar. Detta skall i så fall framgå av skyddsritningen och till väggen hörande anvisningar.

Eventuella inklädnader av dörrar eller andra lätta dörrar som sitter i vägen för skyddsrumsdörrarna skall tas bort liksom fönster som sitter i vägen för luckor och andra igensättningar.

Trummor som används för fredsventilation måste i de flesta fall också monteras ned.

IORDNING-¹⁰ STÄLLANDE IN I SKYDDS- RUMMET

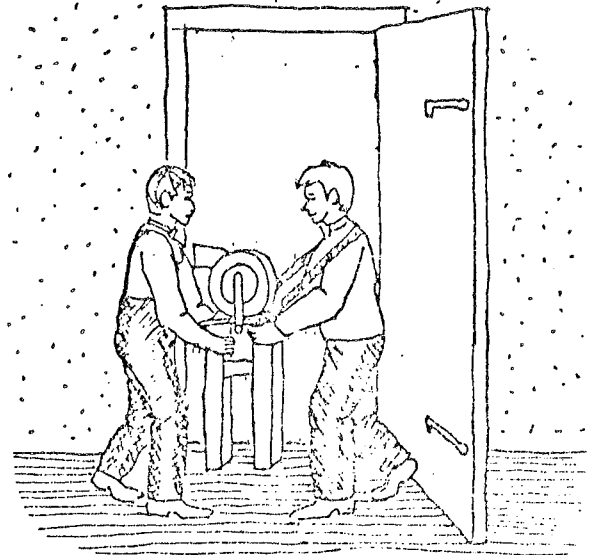
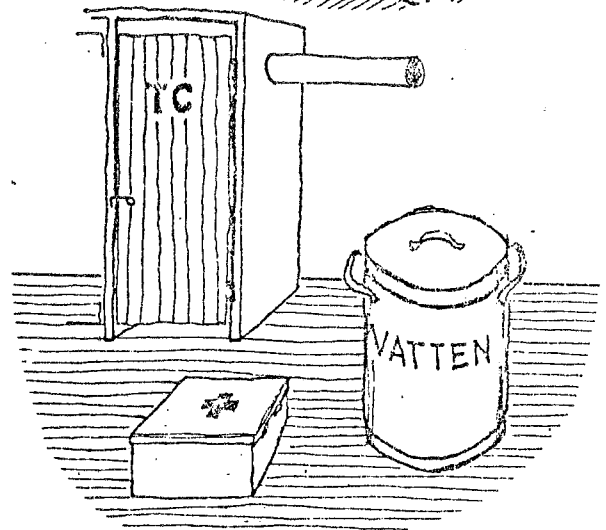
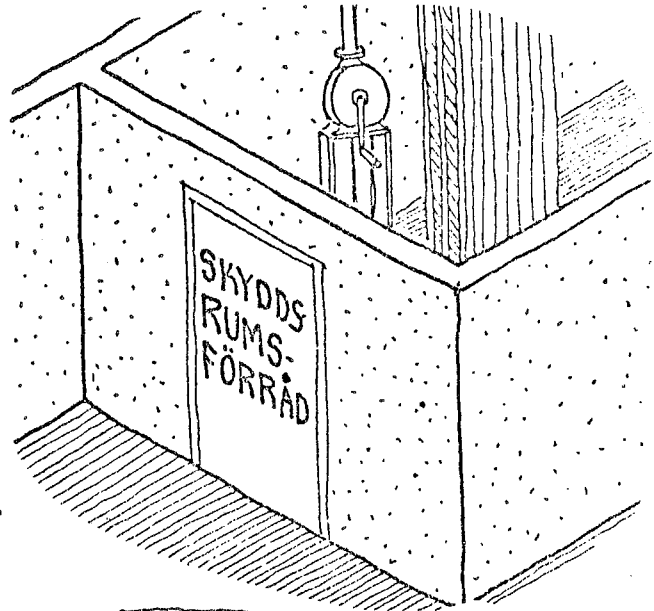
När skyddsrummet tömts på det som inte skall vara där skall skyddsrumsmaterielen monteras in.

Skyddsrumsmaterielen förvaras i det s k skyddsrumsförrådet. Detta förråd finns i de flesta fall i direkt anslutning till skyddsrummet. Om skyddsrumsförrådet ligger i en annan byggnad eller långt från skyddsrummet skall läget för förrådet finnas anslaget på en skylt i skyddsrummet.

I vissa fall förvaras materiel till två eller flera skyddsrum i ett gemensamt förråd. Varje skyddsrumsmateriel skall då vara åtskild.

Mängden skyddsrumsmateriel varierar avsevärt beroende på typ och storlek av skyddsrummet. Torrklätt och vattenkärl, skärmväggar till klosettutrymme, sjukvårds- och brandmateriel, verktyg och vissa skyltar skall dock alltid finnas.

Till detta kommer den materiel som inte varit monterad i fredstid. Hur mycket det är kan variera beroende på vad skyddsrummet använts till. Exempel på sådan materiel är fläktar, ventilationskanaler och betongelement till reservutgångar och fönster.

IORDNING-STÄLLANDE FÖRBEREDELSE I FRED

Fastighetsägaren bör göra tillräckliga förberedelser i fred för att underlätta att skyddsrummet skall kunna iordningställas inom 48 timmar.

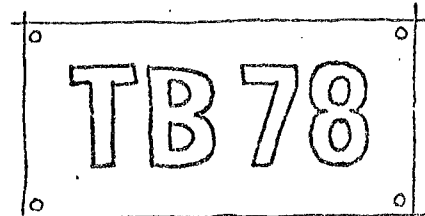
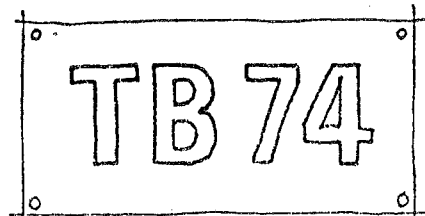
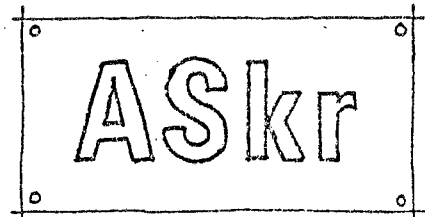
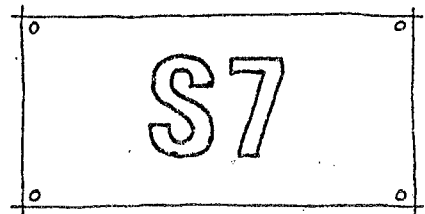
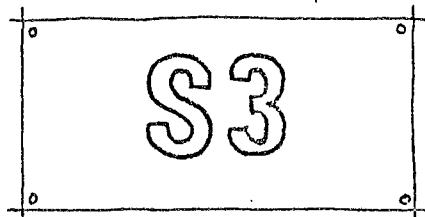
Varje skyddsrum har byggts efter de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för fastighetens byggnadslov. Det finns således olika typer av skyddsrum. I beskrivningen av åtgärderna hänvisas till skyddsrumstyp. Fastighetsägaren bör därför fastställa av vilken typ hans skyddsrum är.

Typ	Bestämmelseår (byggnadslov)
S3	1940 - 1945
S7	1945 - 1950
ASkr	1950 - 1961
Nskr	1961 - 1974
TB74	1974 - 1978
TB78	1978 -

Vid övergången mellan olika bestämmelser kan båda typerna ha tillämpats.

En skyddsrumssritning med erforderliga anvisningar som visar hur skyddsrummet skall se ut när det är iordningställt bör anskaffas om den inte redan finns. Den skall förvaras i skyddsrumsförrådet.

Ritningsunderlag kan beställas hos byggnadsnämnden som även kan uppgge datum för byggnadslov.

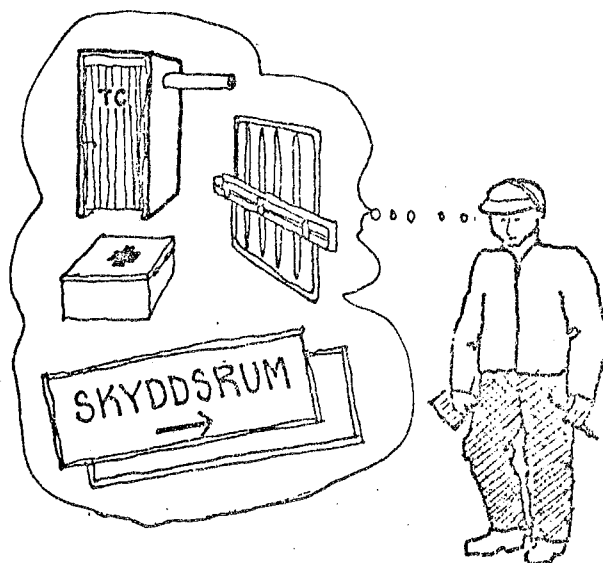

VID PLANERINGEN I FRED BÖR FÖLJANDE KLARLÄGGAS.

IORDNING-STÄLLANDE

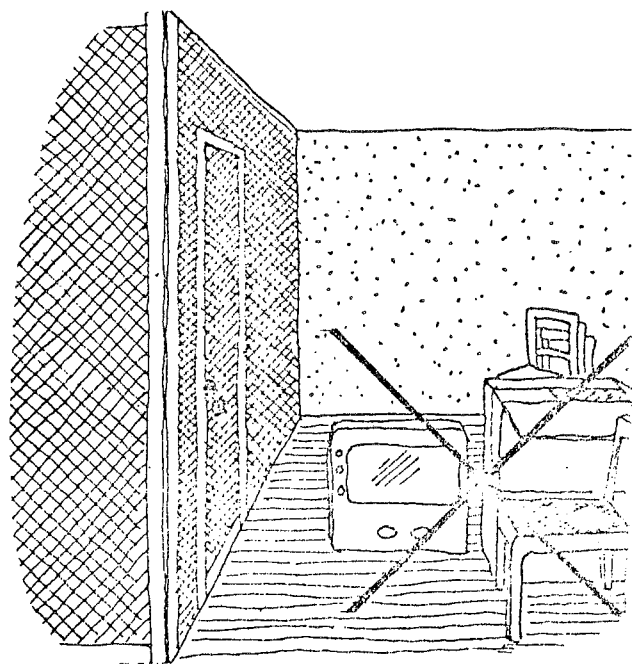
VAD SKALL GÖRAS?

1. Bestäm vilken typ av skyddsrum det gäller.
2. Anteckna i anslutning till skyddsrumsritningen hur mycket fredsineredning som skall tas bort.
3. Notera om det finns så tunga föremål i skyddsrummet att det krävs maskinell hjälp för att flytta dem.
4. Inventera såväl skyddsrum som skyddsrumsförråd och se efter att all materiel finns och att den är i god kondition. I BILAGA 4 finns en extra utrustningslista om den ordinarie saknas. (Är skyddsrummet besiktigat av länsstyrelsen åtgärdas skyddsrummet i enlighet med punkterna i besiktningsprotokollet).
Om någon materiel saknas eller är skadad skall den kompletteras.

5. Anteckna hur mycket materiel som skall monteras i skyddsrummet och i övrigt hur mycket som skall lyftas in.
6. Sammanställ arbetsinsatserna enligt ovan och gör en bedömning av hur lång tid det tar att utföra dem.

Till förberedelsearbetet (under fred) hör också att med jämna mellanrum låta röja i skyddsrummet d v s se till att inget onödigt skräp förvaras där och fördröjer iordningställandet.

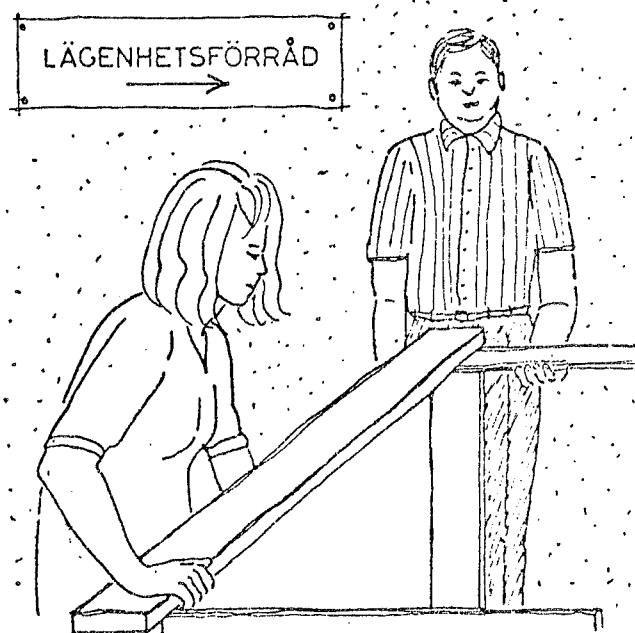
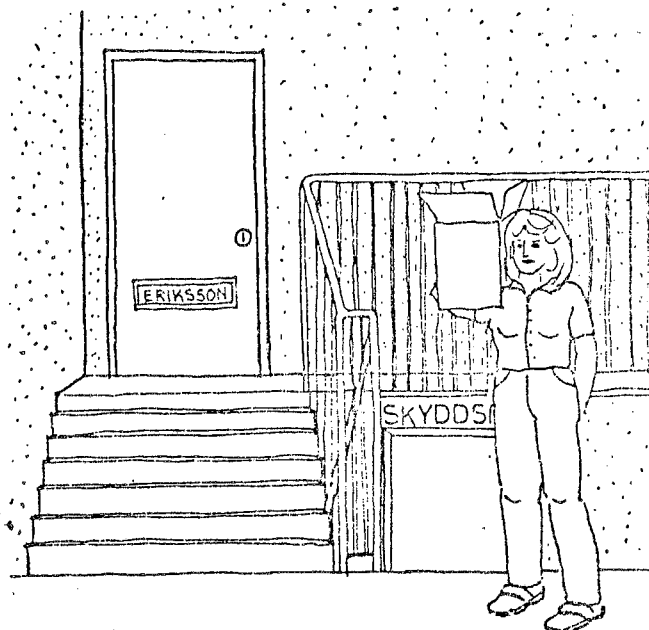
IORDNING- STÄLLANDE

VEM SKALL GÖRA DET?

Civilförsvarets hemskyddsorganisation hjälper under beredskap till med råd och anvisningar för iordningställandet av skyddsrum.

Personer som bor i och nyttjar fastigheten är skyldiga att hjälpa till med iordningställandet.

Det är alltså hyresgästerna själva som skall plocka bort sina tillhörigheter ur förråden och förvara dem i lägenheterna. För förvaring av skrymmande föremål som ej går att flytta upp i lägenheten måste annat utrymme ställas till förfogande.

IORDNING- STÄLLANDE INFORMATION

Fastighetsägaren skall informera alla som berörs av iordningställandet så att de på ett tidigt stadium vet vad som kommer att krävas av dem.

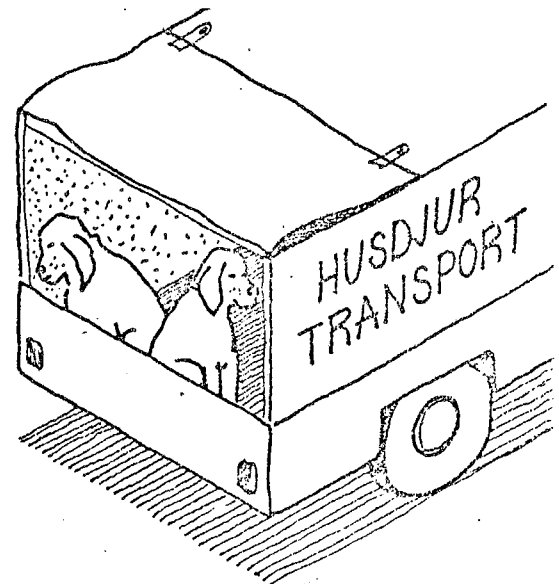
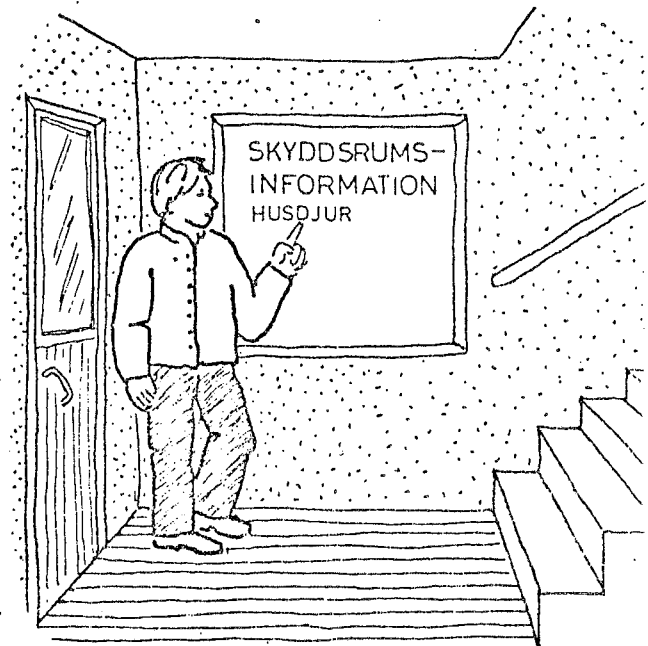
Hyresgästerna skall informeras om att de själva skall plocka bort sina tillhörigheter ur förråden om skyddsrummet är inrett med lägenhetsförråd.

Likaså bör de informeras om utrymme ställs till förfogande för förvaring av skrymmande saker som ej går att flytta upp i lägenheten.

Fastighetsägaren bör se till att alla rensar ut bland sina tillhörigheter och kastar sådant de ej behöver. Rött material transporteras bort till soptipp.

Hyresgästerna skall informeras om att husdjur inte får tas med till skyddsrummet. De djur som inte i god tid kan inackorderas på annan ort eller på annat sätt omhändertagas måste lämnas kvar i bostaden när skyddsrummet skall användas. De bör då förses med dricksvatten och andra förnödenheter så att de kan klara sig själva under kortare perioder.

All sådan information bör fastighetsägaren förbereda i fred så att den snabbt kan anslås vid beredskap. Förslag till utformning av anslag finns i BILAGA 5.

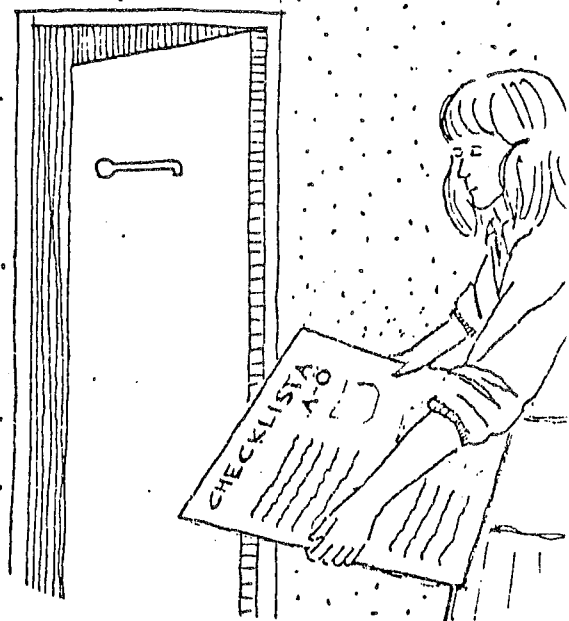

IORDNING- STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

I stort sett skall samma åtgärder för iordningställande av skyddsrum vidtas oavsett skyddsrumstyp. Åtgärderna skiljer sig endast med avseende på detaljer. Här nedan följer de åtgärder som generellt gäller för de flesta skyddsrum.

EN ANSVARIG SER TILL ATT CHECKLISTAN FÖLJS OCH ATT VARJE ÅTGÄRD PRICKAS AV PÅ LISTAN SÅ SNART DEN ÄR FÄRDIG. ÅTGÄRDERNA STÅR I ANGELÄGENHETSORDNING OCH DE BÖR UTFÖRAS I DEN ORDNING DE STÅR.

På sidan 17 finns en schematisk skyddsrumsskiss som också visar åtgärderna.

ORDNINGSTÄLLANDE AV SKYDDSRUM

INREDNING OCH UTRUSTNING

SOM SKALL FINNAS:

FLÄKTAGGREGAT
FILTER
TORRKLOSETTER I ST/30 PERS
VATTENKÄRL 10 L/ PERS

SOM BÖR FINNAS:

TRANSISTORAPPARAT
BATERIER I RESERV
GLÖDLAMPOR I RESERV
SÄKRINGAR (PROPPAR)

CHECKLISTA A-Ö FÖR AVRICKNING

EXEMPEL PÅ VAR NEDANSTÄENDE MATERIEL KAN SITTA FINNS PÅ NÄSTA SIDA. VAD SOM MENAS MED DE OLIKA BEGREPPEN FRAMGÅR UNDER RESP PUNKT PÅ SID 18-26.

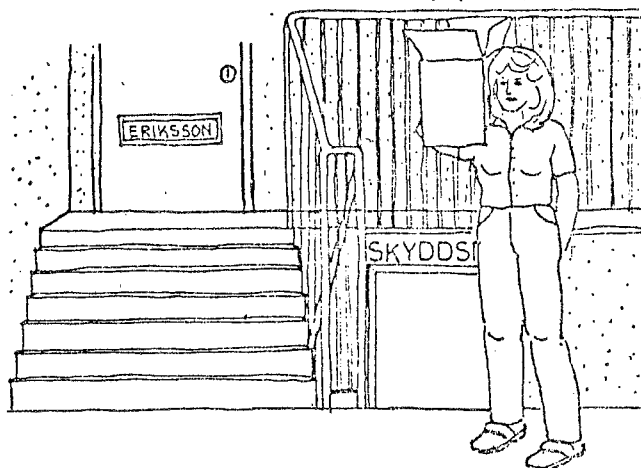
☐ A	INREDNING, UTRUSTNING OCH INSTALLATIONER AVSEDDA ENDAST FÖR FREDSBROK AVLÄGSNAS	☐ J	SKYDDSPÅTAR MONTERAS	☐ S	GOLVBRUNN RENGÖRS OCH AVSTÄNGNINGSVENTIL KONTROLLERAS
☐ B	SKYDDSRUMSMATERIEL FINNS I SKYDDSRUMSFÖRRÅDET	☐ K	FLÄKTAGGREGAT MONTERAS. ANSLUTNINGAR TILL LUFTINTAG OCH FÖRDELNINGSLEDNINGAR MONTERAS. FILTER PROVAS	☐ T	AVSTÄNGNINGSVENTILER OCH GENOMFÖRNINGAR PÅ RÖRLEDNINGAR KONTROLLERAS
☐ C	RITNING ÖVER SKYDDSRUMMET ANSKAFFAS	☐ L	LUFTINTAGSLEDNING MONTERAS OCH KONTROLLERAS. STÖTVÄGSVENTILER KONTROLLERAS. FÖRDELNINGSLEDNINGAR MONTERAS	☐ U	ANTENN-, TELE- OCH ELKABELGENOMFÖRNINGAR TÄTAS
☐ D	MONTERBARA PELARE UPPSÄTTS	☐ M	SANDEFILTER OMGRÄVS OCH FRISKLUFTTILLFÖRSELN SÄKERSTÄLLS	☐ V	SKYDDSRUMMETS TÄTHET PROVAS
☐ E	SKYDDSDÖRRAR KONTROLLERAS. GÅNGJÄRN OCH BESLAG SMÖRJS.	☐ N	ÖVERTRYCKSVENTILER KONTROLLERAS	☐ X	TORRKLOSETTER MONTERAS
☐ F	RESERVUTGÅNGAR KONTROLLERAS	☐ O	SKYDDSVENTILER KONTROLLERAS	☐ Y	SJUKVÅRDS- OCH BRANDMATERIEL SAMT VERKTYG KONTROLLERAS
☐ G	SKYDDSLUCKOR MONTERAS OCH KOMPLETTERAS MED STRÅLNINGSKYDD. GÅNGJÄRN OCH BESLAG KONTROLLERAS OCH SMÖRJS	☐ P	ÖVERTRYCKSMÅTARE MONTERAS INTILL FLÄKTAGGREGAT	☐ Z	SKYLTPAR TILLVERKAS OCH UPPSÄTTS
☐ H	ÖPPNINGAR MED BETONGELEMENT IGENSÄTTS	☐ Q	MONTERBART GASFÅNG UPPSÄTTS	☐ Å	VATTENKÄRL FYLLES MED FRISKT VATTEN
☐ I	GASTÅTA DÖRRAR OCH LUCKOR MONTERAS. TÄTNINGSLISTER KONTROLLERAS OCH MONTERAS. GÅNGJÄRN OCH BESLAG KONTROLLERAS OCH SMÖRJS.	☐ R	UPPSTIGNINGSSCHAKT OCH TUNNEL TILL RESERVUTGÅNG KONTROLLERAS OCH RENSAS. KÄLLARMURSGENOMBROT KONTROLLERAS. MOTFYLNING VID RESERVUTGÅNG GRÄVS OM	☐ Ö	BELYSNINGSSTYRKAN SKALL VARA MAX 15 W/M ²
MÖRKLÄGGNINGSÅTGÄRDER VIDTAS

IORDNING- STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

A INREDNING, UTRUSTNING OCH INSTALLATIONER SOM ENDAST ÄR AVSEDDA FÖR FREDSBROK OCH INTE FÅR FINNAS I SKYDDSRUMMET NÄR DET ANVÄNDS TAS BORT

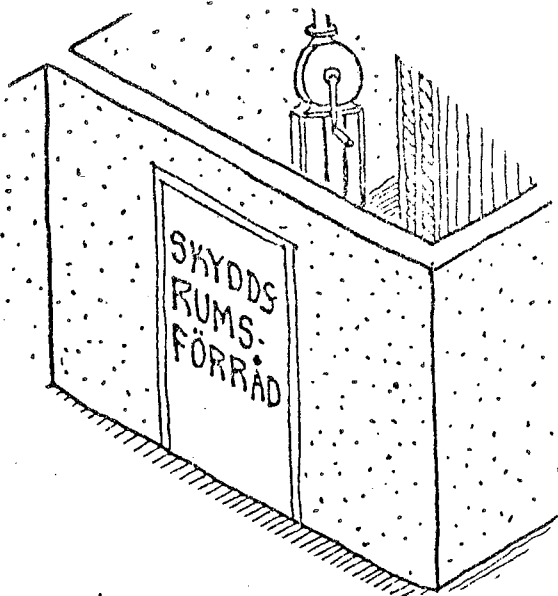
Personlig utrustning flyttas till lägenhet. Annan utrustning och inredning flyttas ut och placeras så att den ej utgör en brandbelastning i skyddsrummets närhet och så att den inte försvårar inrymning.

Innan inredning, som innehåller elektriska installationer tas bort, måste strömmen brytas.

B SKYDDSRUMSMATERIEL

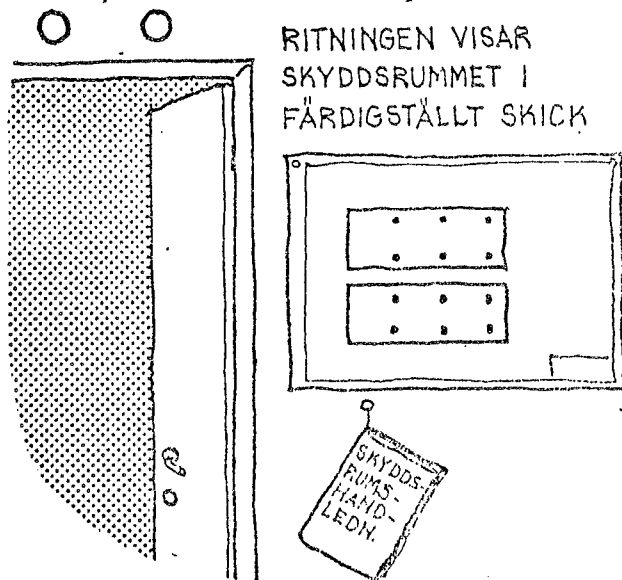
All skyddsrumsmateriel och -utrustning som skall monteras finns i skyddsrumsförrådet.

C SKYDDSRUMSRITNING

Om ritning med tillhörande anvisningar som visar hur skyddsrummet skall se ut i färdigställt skick finns sätts den upp intill ingången. Ritning över skyddsrum förvaras i skyddsrumsförrådet. Exempel på ritning finns på sid 17.

I anslutning till ritningen förvaras även SKYDDSRUMSHANDLENINGEN.

D MONTERBARA PELARE

I skyddsrum av typ Nskr, TB74 och TB78 kan finnas monterbara pelare som skall förstärka bjälklaget. Pelare monteras stående så att dubben upptill passar in i hål i taket. De justeras vid golv med en ställbar fotskruv till vilken det finns en särskild nyckel.

Pelaren skall justeras så att den står stadigt. Vid flera pelare under samma bjälklag efterjusteras pelarna efter montage.

E SKYDDSDÖRRAR

I vissa äldre skyddsrum kan skyddsrummets ytterdörrar, skydds dörrarna, vara avhängda och de skall i så fall monteras.

I skyddsrum med gasfång och inre gastäta dörrar behöver inte skydds dörren ha tätninglist. Kontrollera att övriga skydds dörrar har tätninglist som tätar väl.

Smörj gångjärn och stängningsbeslag och kontrollera att de fungerar.

Lösa trösklar monteras liksom lösa mittposter vid pardörrar. Före monter ing av tröskel skall en fastskruvad täckskena som sitter i vägen tas bort.

Extradörrar som inte skall användas vid inrymning till skyddsrummet stängs ordentligt och blockeras med regel eller dylikt så att de inte kan öppnas utifrån. De tätas med fogmassa på in och utsida.

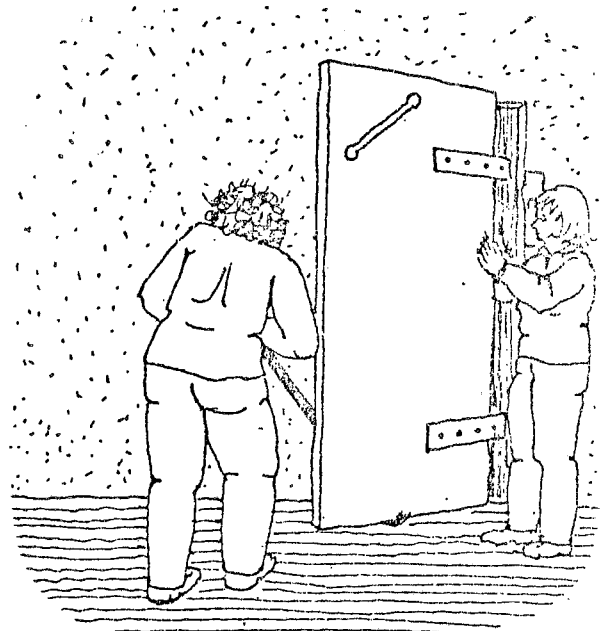
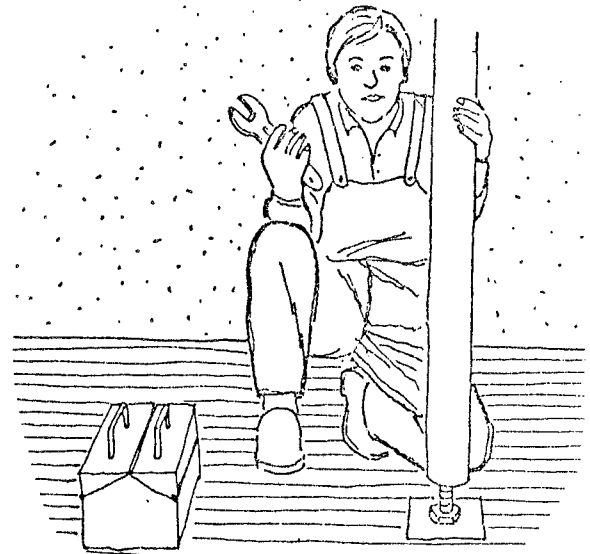
F RESERVUTGÅNGAR

I skyddsrum av typ S3, S7 och ASkr är reservutgångsöppningarna igensatta med skyddsluckor av stål och de har då ett gasfång med gastät lucka innanför, se I.

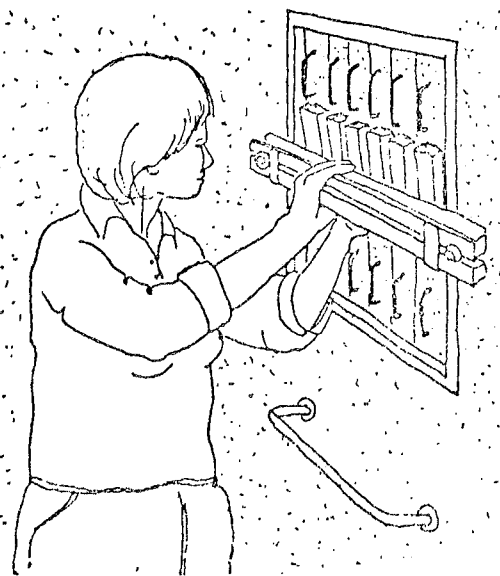
I skyddsrum av typ Nskr, TB74 och TB78 är reservutgångsöppningarna vanligen igensatta med betongelement. Fr o m TB74 finns även igensättningar med skyddsluckor av stål.

Samtliga igensättningar vid reservutgångar skall vara öppningsbara inifrån. Kontrollera att detta går.

IORDNING-¹⁹ STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

ÖPPNINGSBAR INIFRÅN

IORDNING-²⁰ STÄLLANDE CHECKLISTA A-0

G SKYDDSLUCKOR

Avhängda skyddsluckor monteras.

I skyddsrum med gasluss och inre gastäta luckor bakom skyddsluckorna behöver dessa senare inte ha tätninglist. Kontrollera att övriga skyddsluckor har tätninglist som tätar väl.

Kontrollera att stängningsbeslag fungerar.

Vissa luckor skall skruvas fast.

Luckor utan gasluss innanför, se I, kompletteras med strålningskydd i form av tegel, sandsäckar eller dylikt.

H ÖPPNINGAR MED BETONGELEMENT

Betongelementen monteras mot strängar av fogmassa och därefter trycks fogmassa in i alla fogar på in- och utsida.

Vid monteringen pressas elementen på plats med hjälp av tråkilar.

I skyddsrum typ TB74 och TB78 kan det finnas större öppningar som sätts igen med skjutbara vägg-element av betong.

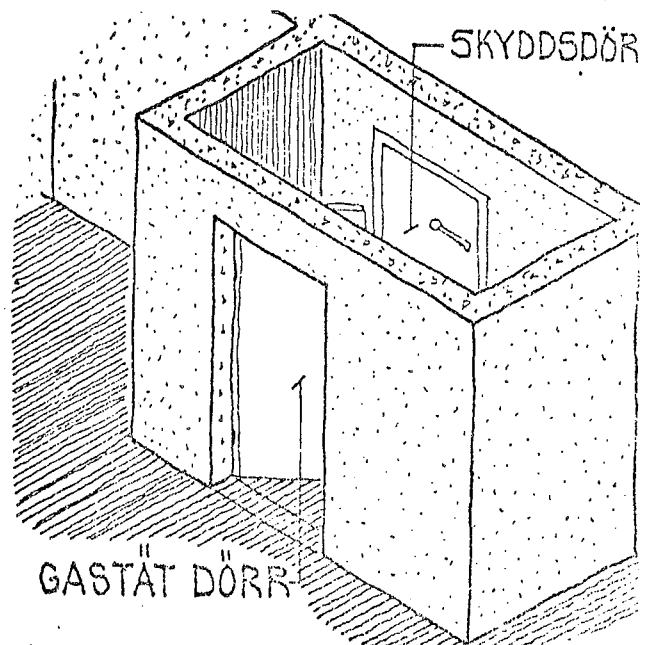
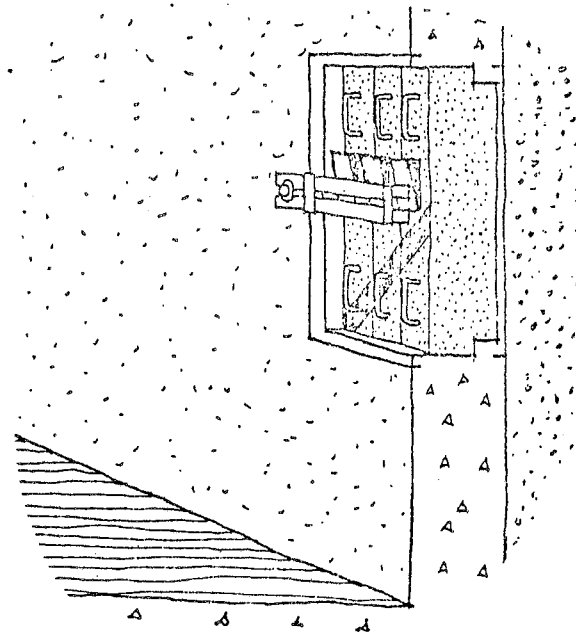
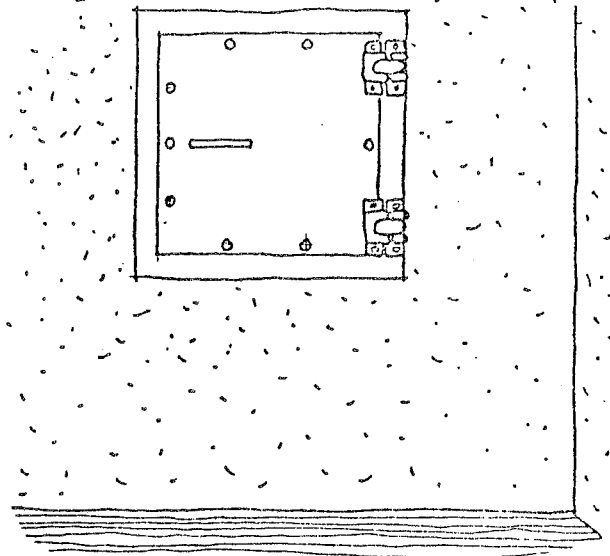
Elementen dras för öppningen, tätninglistan monteras och elementet dras fast med bult. Otätheter tätas med fogmassa, om möjligt även utvändigt.

I GASTÄTA DÖRRAR OCH LUCKOR

I skyddsrum med fasta gasfång skall den inre dörren i gasfånget vara gastät. Reservutgångar med gasluss har motsvarande gastäta lucka.

Kontrollera att tätninglisterna är mjuka, smidiga och hela. Montera dem.

Smörj gångjärn och beslag och kontrollera att de fungerar.

J SKYDDSPÅTAR (SP)

Vid mindre öppningar som behövs för fredsbruk t ex ventilation finns ingjutna stålramar. Öppningarna sätts igen med skyddsplåtar som skruvas fast med muttrar. Dessförinnan skruvas ev tallriksventil bort.

På utsidan fylls hålet med splitter- och strålskyddande betongklotsar eller motsvarande.

I antingen ram eller lucka finns spår för tätningslist. Tätningslistan kontrolleras och monteras.

Skyddsplåt förekommer även på renslucka för avloppsledning.

K FLÄKTAGGREGAT

Fläktaggregat monteras. Infästningar finns förberedda i golv respektive vägg. (Placering framgår av skyddsrumssritning.)

Kanaler som ansluter aggregat till luftintag och tilluftskanal monteras.

Även filtren monteras (ej vid sandfilter). Vid nyare aggregat är det ett skyddsfiltret som sitter på aggregatet och kan kopplas in eller ur med slang. Vid äldre aggregat är det ett gas- och ett dimfilter, vilka efter provmontage demonteras. Ett mellansticksrör insätts på filtrens plats. Filtren tillsluts och förvaras liggande vända uppåt intill aggregatet. OBS! Filtren får ej ställas på högkant. Filter och fläktaggregat kontrolleras, se BILAGA 2.

L VENTILATIONSKANALER

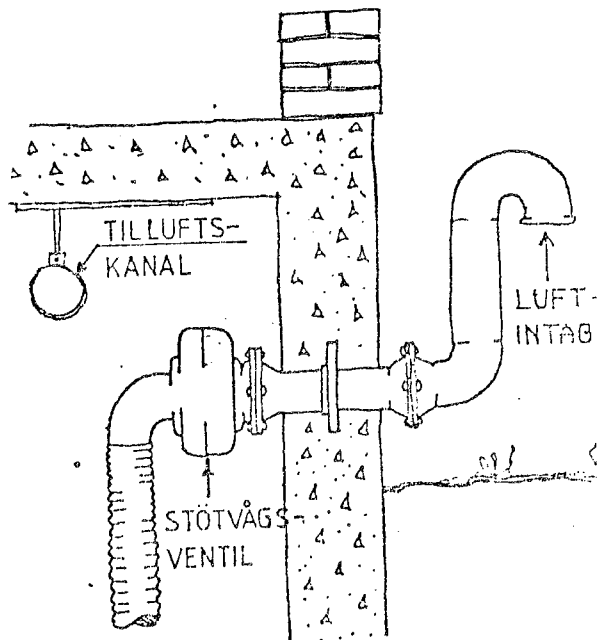
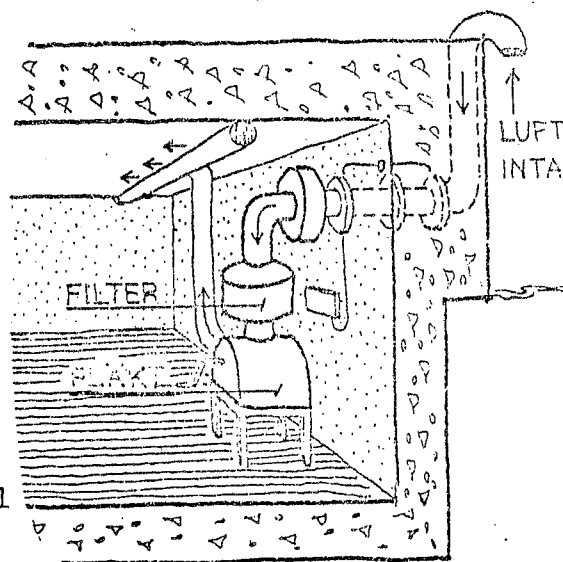
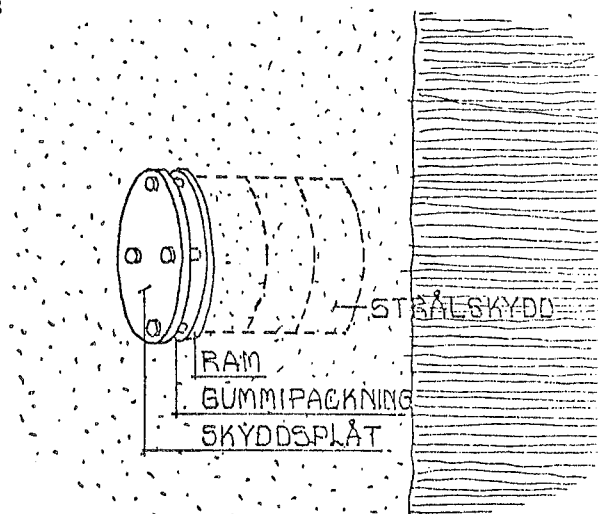
Kontrollera att luftintagen inte är igensatta med damm och smuts. Vissa intag kan vara nedmonterade och de skall skruvas fast med packning.

I skyddsrum typ TB 74 och TB78 monteras en stötvågsventil på intagsledningen innan fläktaggregatet.

Tillufts- och frånluftskanaler (runda eller fyrkantiga plåtrör) monteras. (Placering enligt skyddsrumssritning.)

I tak finns ingjutna eller inborrade fästen för kanalerna. Om dessa saknas uppsätts kanalerna med expanderbult. Upphängningar tillverkas av plåtband som läggs runt kanalen och skruvas ihop.

IORDNING⁻²¹ STÅLLANDE CHECKLISTA A-Ö

IORDNING-²² STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

M SANDFILTER

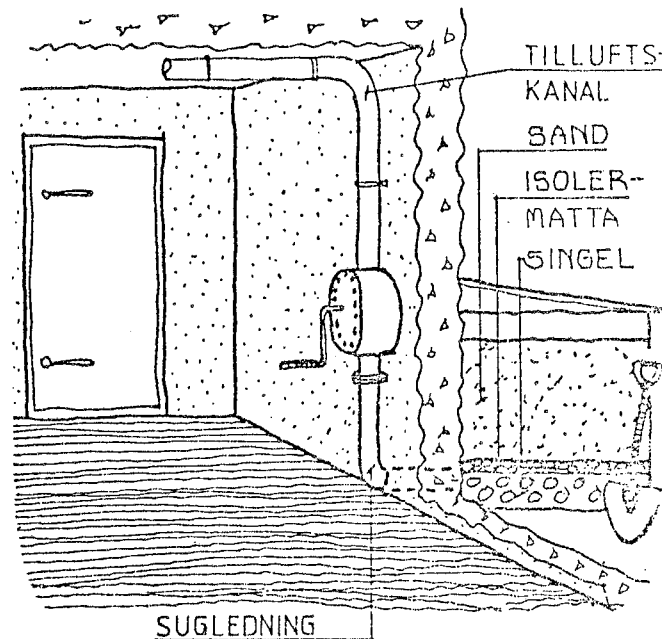
Sandfilter förekommer i skyddsrum typ Nskr och TB 74.

Tag bort eventuell täckning och kontrollera att friskluft kan nå sandfiltret.

Befintlig sand grävs om till ca 70 cm djup. Om det inte finns sand i filtret påfylls sand från säckar märkta "FILTERSAND" i ett 80-120 cm tjockt lager.

Vid påfyllning och omgrävning tillses att isoleringsmattan i botten inte skadas eller rubbas ur sitt läge.

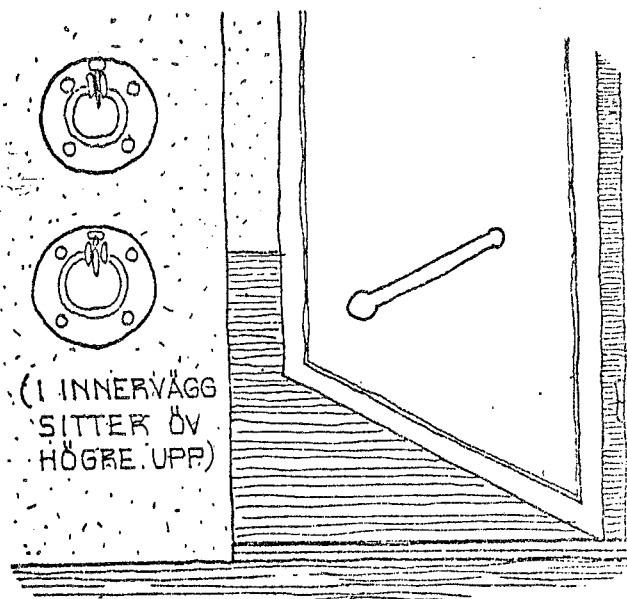
Sandfiltret läns pumpas vid behov med pump som ingår i skyddsrumsutrustningen. Efter läns pumpning skall huven till pumpröret fastskruvas. Sandfiltret kan alternativt vara dränerat genom kran på sugledning.

N ÖVERTRYCKSVENTILER (ÖV)

I skyddsrum av typ S3, S7, ASkr och Nskr sitter övertrycksventiler i gasfångets innervägg. I senare skyddsrum sitter de i yttervägg och skyddas då av intilliggande konstruktioner eller av ett speciellt splitterskydd.

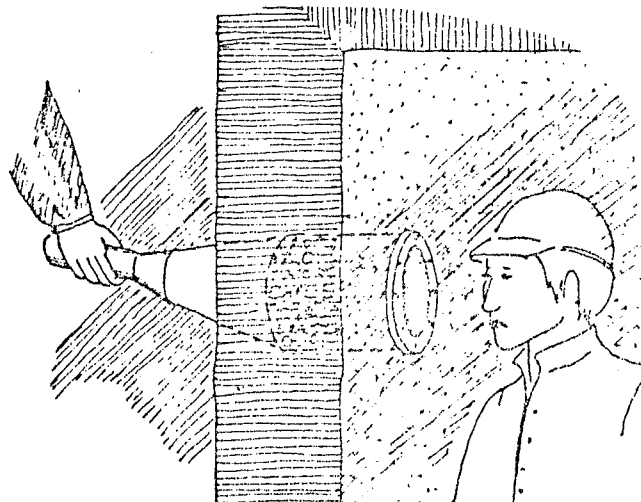
Kontrollera att övertrycksventilen går att öppna helt och att den inte fastnar i öppet läge. Anliggningsytorna rengörs och lagren smörjs vid behov.

O SKYDDSVENTILER

Skyddsventiler finns i skyddsrum av typ S3, S7, ASkr och Nskr.

Ventilerna skall vara helt fyllda med 6-8 mm ärtsingel. Kontrollen utförs lämpligast med hjälp av en ficklampa. Inget ljus får synas genom ventilen när man försöker lysa genom den.

IORDNING- 23 STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

P ÖVERTRYCKSMÄTARE

Övertrycksmätare skall finnas i skyddsrum typ Nskr, TB74 och TB78. De monteras på vägg intill fläktraggregat. Ena skänkeln skall via ett rör som går genom väggen i kabelgenomföring eller motsvarande stå i förbindelse med luften utanför skyddsrummet.

Kontrollera att övertrycksmätaren fungerar och att det är tätt runt röret genom väggen. Vid behov påfylls manometervätska. Vanlig bromsvätska går bra.

Om man till äldre skyddsrum kan skaffa en övertrycksmätare placeras den med den ena skänkeln mellan dörrbladet och karmen på gasdörren.

Q MONTERBART GASFÅNG

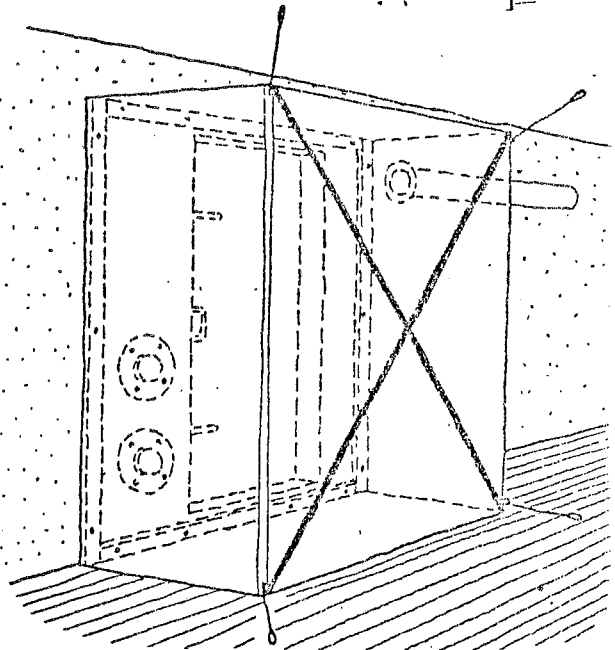
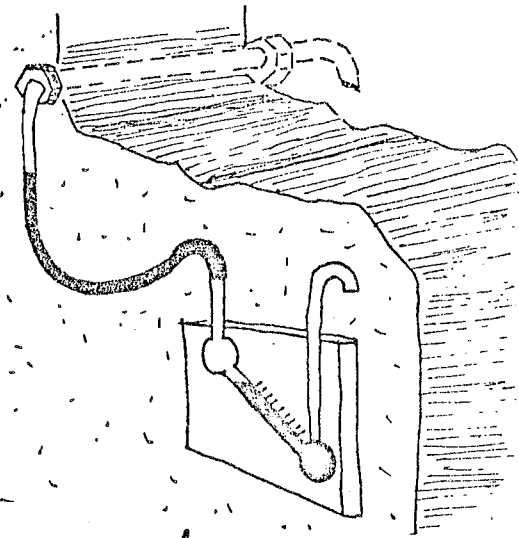
I vissa skyddsrum typ TB 74 och senare finns i stället för fast gasfång av betong monterbara gasfång av plastbelagd väv som monteras upp vid skyddsrummets ingång. Anslutningen mellan gasfång och vägg skall vara så tät som möjligt. Följ fabrikantens monteringsanvisningar. Gasfånget är helt öppnat när det inte är ABC-fara.

R RESERVUTGÅNGAR UTVÄNDIGT

Vissa reservutgångar kan utvändigt vara försedda med uppstigningschakt och tunnlar. Frilägg öppningen från jord, tag bort skräp och se till att dränering fungerar.

En del utrymningsvägar går genom väggar som är igensatta, s k källarmursgenombrott. Kontrollera att de är tydligt märkta med ett K och att utrymningsvägen kan fungera när källarmursgenombrottet tas upp.

Vid reservutgång som är motfylld tas eventuell markbeläggning bort och motfyllningen grävs om.

IORDNING-²⁴ STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

S GOLVBRUNN

Golvbrunn rengörs och avstängningsventilen kontrolleras. Den skall kunna manövreras mellan sina ändlägen. Se till att eventuell renspropp är iskruvad.

T AVSTÄNGNINGSVENTILER

Avstängningsventiler finns på bl a vatten- och avloppsledning- ar. (Läge framgår av skyddsrum- ritning.) Ventil i golvbrunn och på gas- och avloppsledningar skall stängas vid iordningställandet. Vattenledningar skall stängas vid rörbrott.

Kontrollera att ventilen fungerar.

Med en smal, spetsig sticka kontrolleras att alla genomgångar i vägg är täta. Där tätningen är bristfällig tätas med elastisk fogmassa.

U ANTENN-, TELE- OCH ELKABELGENOMFÖRINGAR

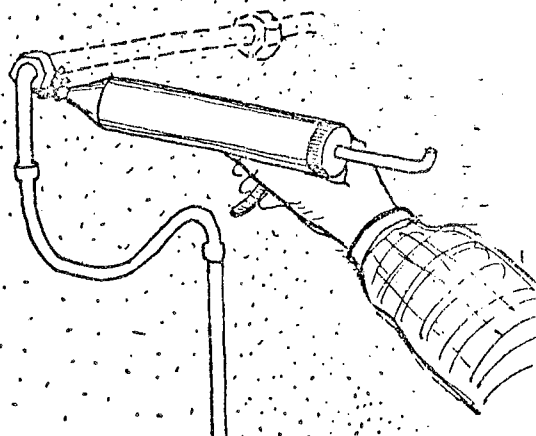
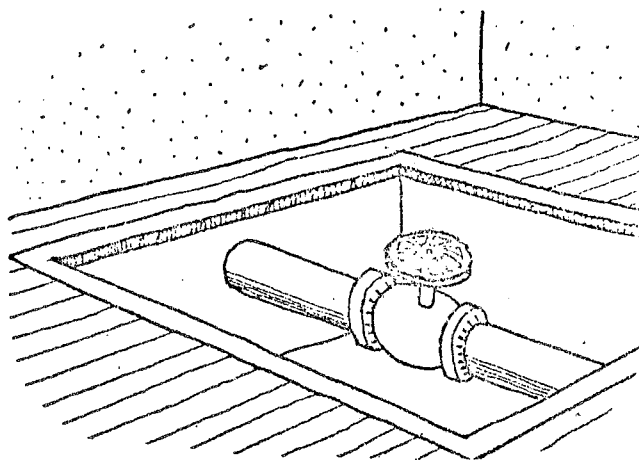
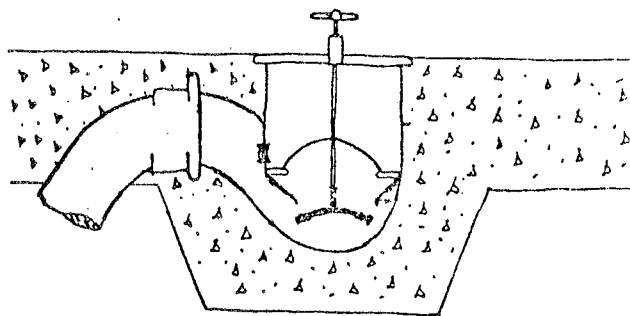
Kontrollera att kabelgenomföringar (hål i väggen) för antenner, tele- ledningar och övriga elkablar som går genom skyddsrumsväggar och -tak är täta i bägge ändar mellan ledning och genomföring. Tätningen är antingen av skruvtyp eller består av tätningsmassa.

Genomföringar som ej används tätas helt i bägge ändar med stålbrickor eller motsvarande.

V SKYDDSRUMMETS TÄTHET

Det är viktigt att skyddsrum är täta och därför utförs en täthets- provning enligt BILAGA 2.

Sprickor i väggar och tak liksom andra otätheter tätas med fogmassa.

IORDNING-²⁵ STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

X TORRKLOSETTER

Skärmväggar, dörrar och eventuellt tak till torrklosetter monteras. (Läge framgår av skyddsrumsritning.) Kärlden insätts på avsedd plats och förses med plastpåsar.

Torrklosettavdelning skall antingen placeras intill tallriksventil eller övertrycksventil i permanent gasfång eller förses med kanal till det permanenta eller monterbara gasfånget så att luften går in i torrklosettarna och ut genom övertrycksventilen.

Y SKYDDSRUMSUTRUSTNING

Kontrollera att sjukvårds- och brandmateriel samt verktyg enligt lista i skyddsrumsförrådet finns. Där lista saknas se BILAGA 4. Utrustning som saknas skall omedelbart anskaffas.

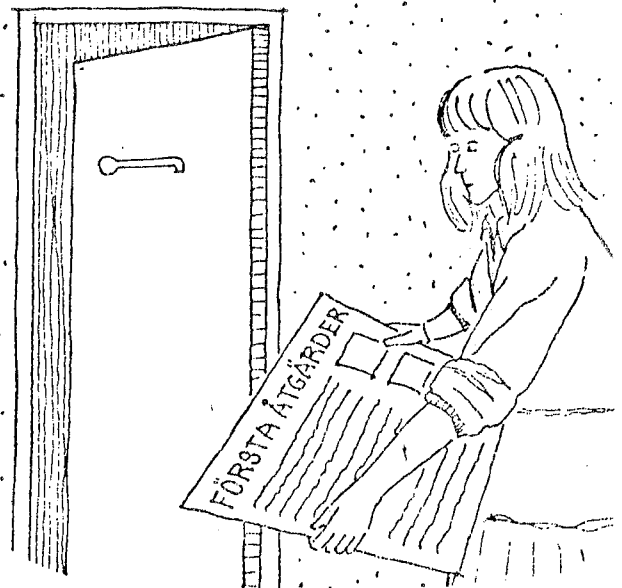
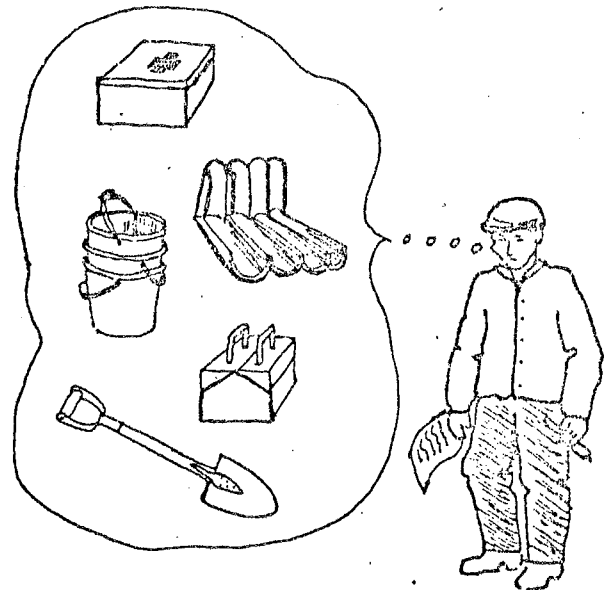
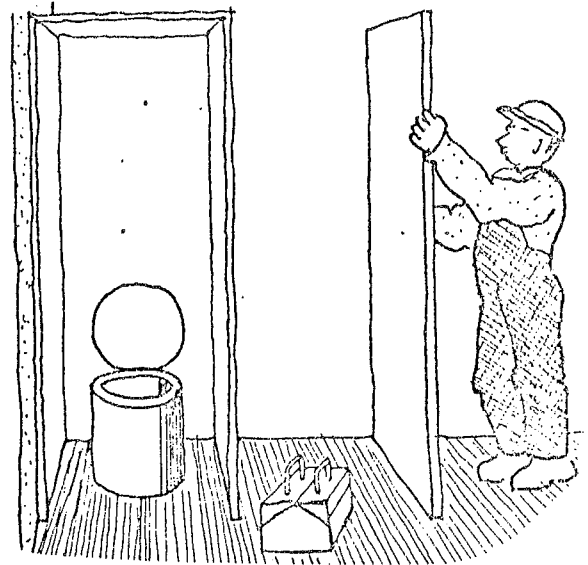
Vid iordningställandet förses skyddsrummet med en ny omgång första förband per 60 platser. Den förbandsmateriel som finns i äldre skyddsrum är gammal och måste bytas ut.

Samla utrustningen på lättåtkomligt ställe så att den snabbt kan finnas till hands.

Z SKYLTAR

Skyltar och instruktioner enligt BILAGA 5 (extra omgång skyltar i BILAGA 7) tillverkas och sätts upp i skyddsrummet. Skyltarna monteras lämpligen på kartong eller motsvarande hårt underlag och täcks med genomskinlig plast för att öka hållbarheten. Skyltarna monteras på vägg.

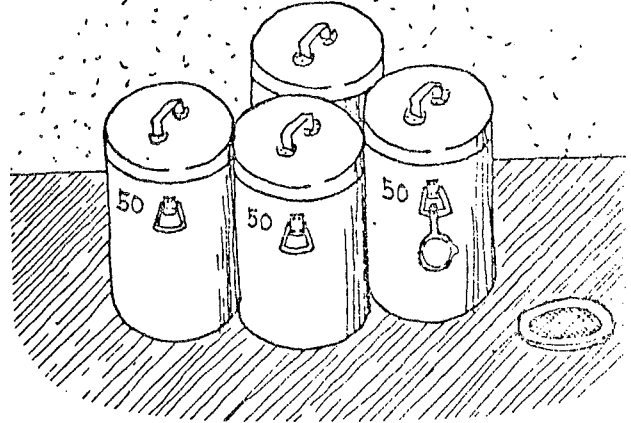
Lämpliga inrymningsvägar till skyddsrummet utmärks med skyltar. Kontrollera att det finns ledljus i respektive gångvägar.

IORDNING-²⁶ STÄLLANDE CHECKLISTA A-Ö

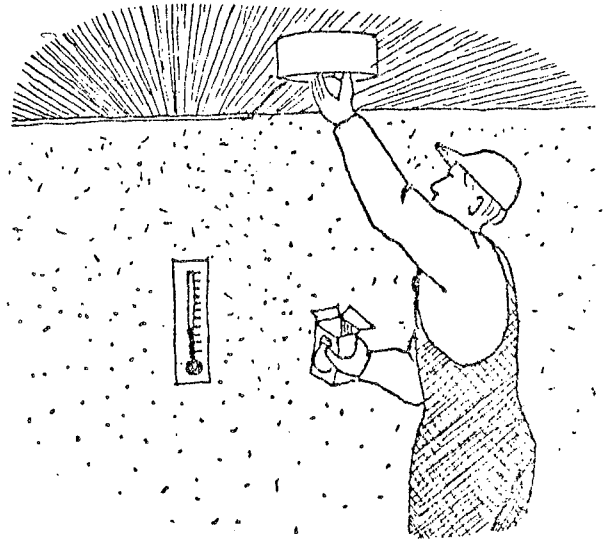
Å VATTEN

Vattenkärnen fylls med friskt vatten och placeras nära golvbrunn om läckage skulle uppstå. Vid vattenkärnen placeras skopa för upphämtning av vatten.

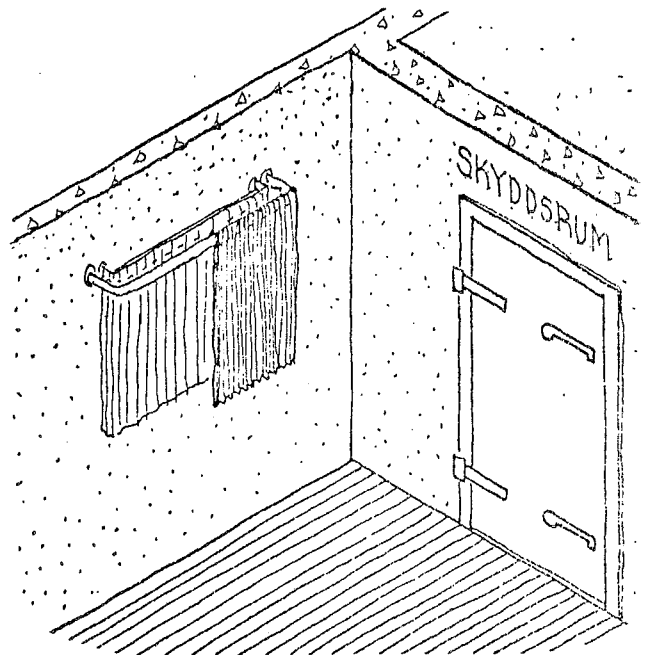
Ä BELYSNING

Belysningseffekten i skyddsrummet skall vara max 15 W/m² golvyta. Detta för att värmetillskottet från lamporna inte skall bli för stort. Vid för stor sammanlagd effekt skruvas erforderligt antal lampor ur eller byts ut mot svagare.

Ö MÖRKLÄGGNING AV SKYDDSRUM

Anordna mörkläggningsanordning av utrymme utanför skyddsrummet så att vädring och in- och utpassering kan ske utan att ljus släpps ut.

FÖRBÄTTRING AV SKYDDET

Sedan skyddsrummet iordningställt kan man vidta vissa ytterligare åtgärder som höjer skyddsrummets skyddsvärde.

Friskluft

Kontrollera att det inte finns några eldfarliga, illaluktande eller i övrigt hälsovådliga ämnen invid luftintagen. Tilluften till skyddsrummet skall vara så fri från föroreningar som möjligt.

Brand

Se till att det närmast skyddsrummet och vid in- och utrymningsvägar inte finns lösa föremål eller ämnen som kan väcka brand. Lättantändliga material som trä, tyg, papper etc liksom bensin, oljor och andra eldfarliga kemiska ämnen skall flyttas bort från skyddsrummets närhet.

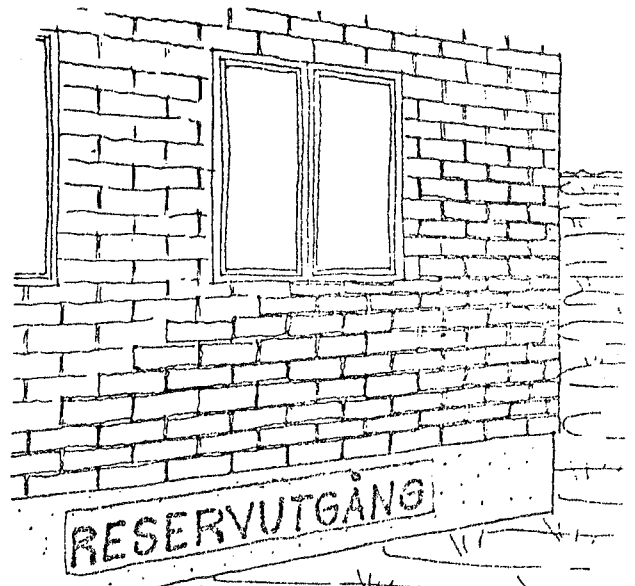
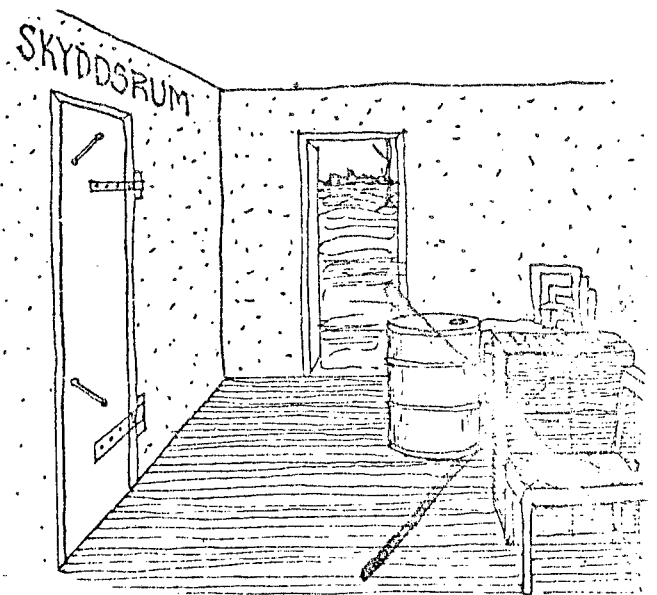
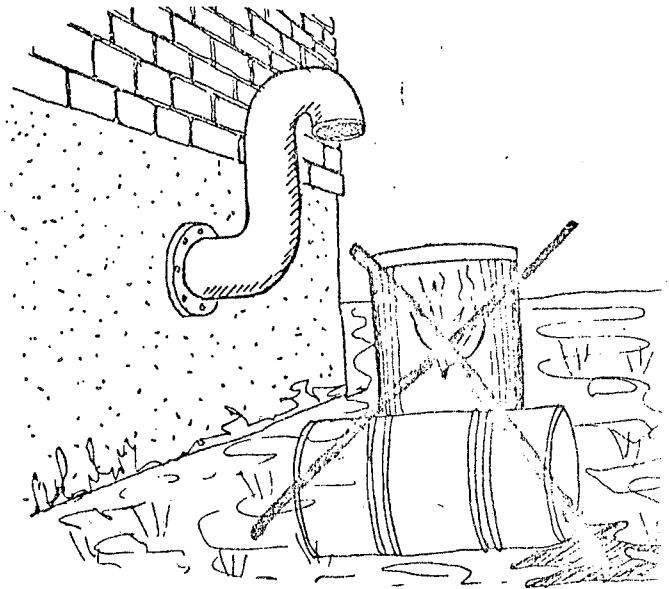
In- och utrymningsvägar

Rensa in- och utrymningsvägarna till skyddsrummet så att de är fria från föremål och andra material.

Vid entrén till skyddsrummet utanför huset skall finnas en skylt med texten "Skyddsrum" eller "S". Gångvägarna som leder till skyddsrummet skall utmärkas med pilar.

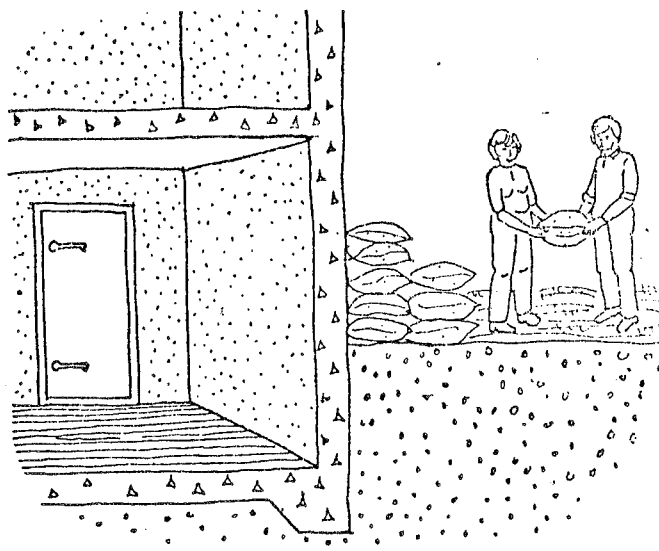
Under mörkläggning kan det innebära problem att inrymma skyddsrummet. Fasta hinder etc bör målas i ljus och om möjligt "självlysande" färg så att man inte stöter mot dem under inrymningen.

Där reservutgång mynnar vid fasad bör det finnas en skylt med texten "Reservutgång". Detta är speciellt viktigt där utgången ligger under mark.

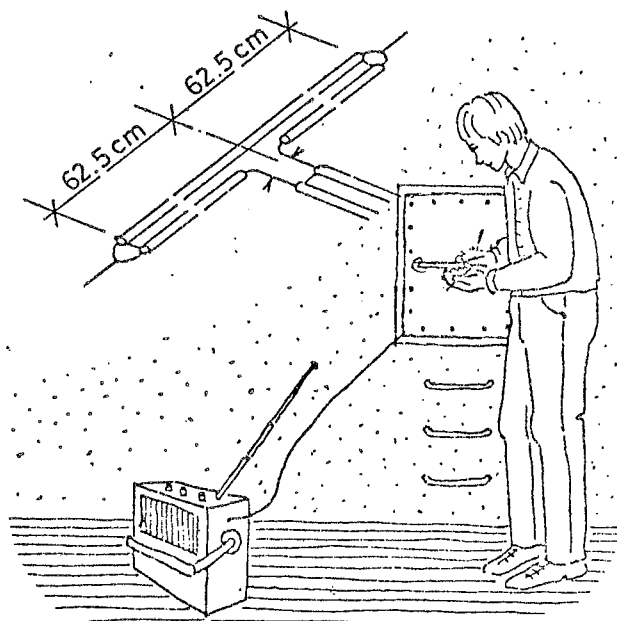
Skyddsrum över mark

Förbättra skyddet mot radioaktiv strålning och splittr för skyddsrum som ligger över eller delvis över mark genom att komplettera väggar över mark med sandsäckar eller uppschaktad jord.

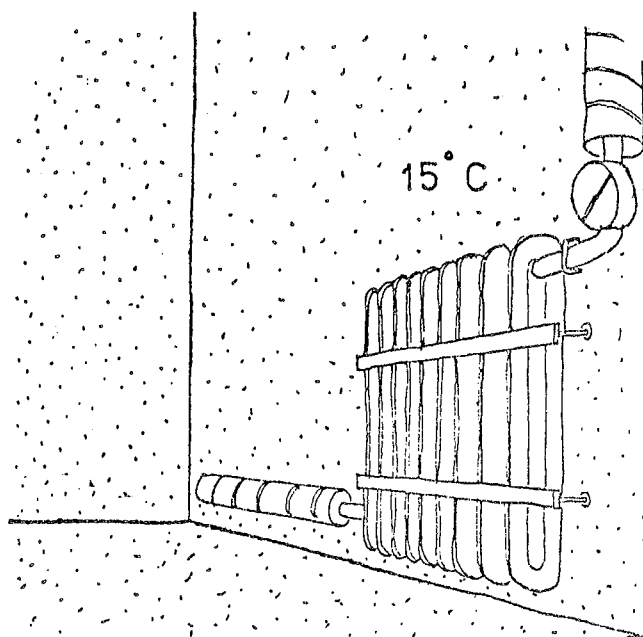
Antenn

Provisorisk antenn kan utföras för att förbättra mottagningsförhållandena. Vissa skyddsrum har förberett hål genom väggen för antennkabel. Där detta inte finns kan antennkabeln dras ut genom reservutgången. Antennen kan tillverkas av s k bandkabel som ofta används som TV-antenn. Mått enligt figuren.

Temperatur i skyddsrum

Efter att skyddsrummet iordningställt bör värmeradiatorerna inställas så att lufttemperaturen i skyddsrummet är ca 15°C . Högre temperatur kan medföra att temperaturen i ett fullbelagt skyddsrum stiger till en för hög nivå.

VEM SVARAR PÅ FRÅGOR?

I fredstid är det kommunens byggnadsnämnd som i första hand kan hjälpa till och svara på frågor om skyddrum. Beroende på frågans art kan byggnadsnämnd hänskjuta frågan till länsstyrelsens försvarsenhet och denna i sin tur till civilförsvarsstyrelsen.

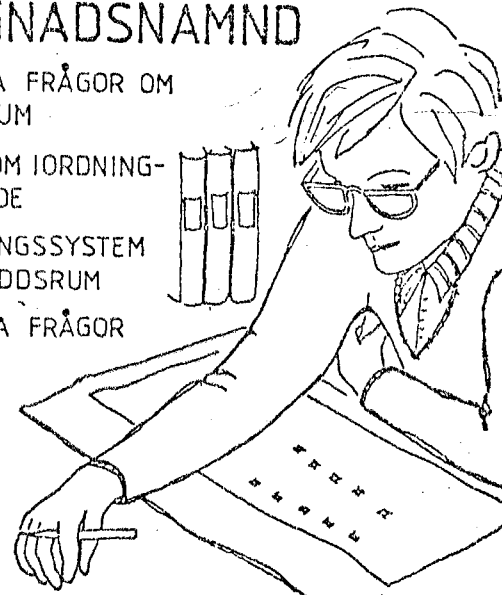
BYGGNADSNÄMND

TEKNISKA FRÅGOR OM
SKYDDSRUM

FRÅGOR OM IORDNING-
STÄLLANDE

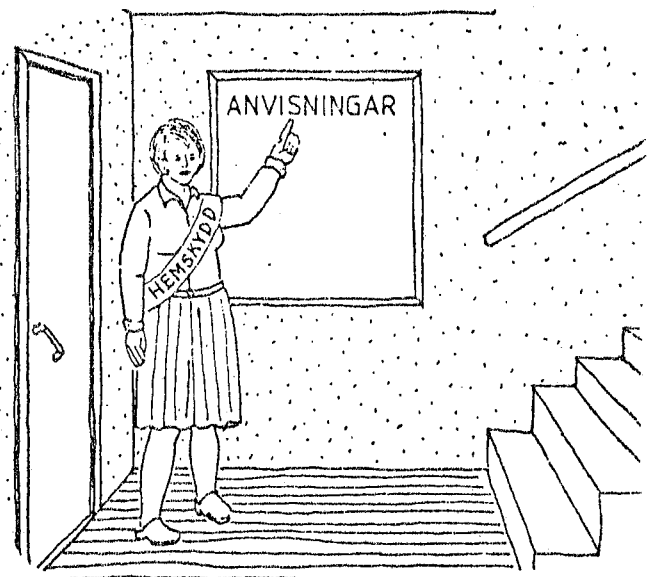
HÄNVISNINGSSYSTEM
TILL SKYDDSRUM

JURIDISKA FRÅGOR

Vid beredskap då skyddsrummen skall iordningsställas kan civilförsvarets hemskyddsorganisation bistå med råd och anvisningar om hur arbetet skall gå till.

Vem som är hemskyddsombud i fastigheten kommer vid beredskap att anslås i porten.

Kontroll av att skyddsrummet är iordningställt på rätt sätt kan utföras genom hemskyddsombudets försorg.

KONTROLL

PRINCIPER FÖR SKYDDSRUMS- VENTILATION

Ventilationen skall hela tiden utom i vissa speciella fall vara igång vid vistelse i skyddsrummet. Dels bidrar frisklufttillförseln till att hålla lufttemperaturen på en lagom nivå och att hålla syrehalten uppe och koldioxidhalten nere dels kommer det övertryck som bildas att hindra gaser och dylikt från att tränga in i skyddsrummet.

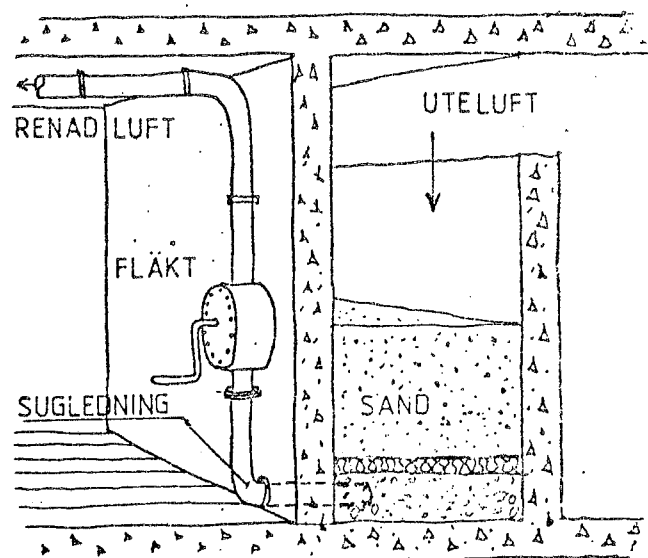
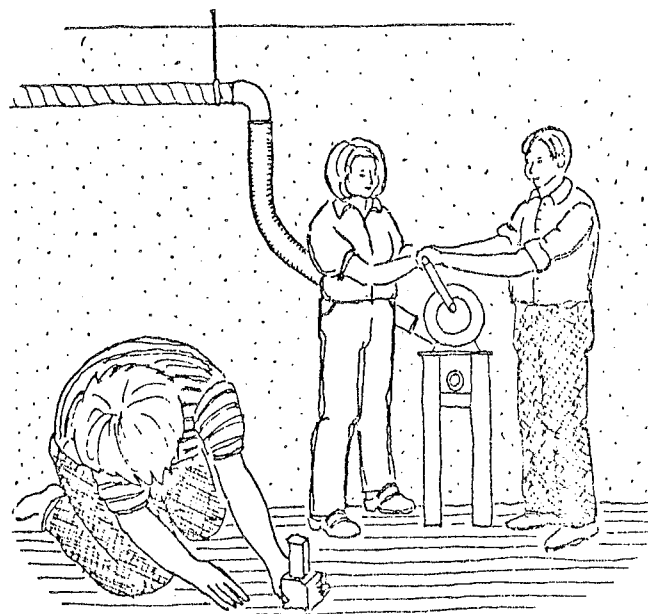
Det finns två olika sorters filterprinciper för ventilationsanläggningarna, sandfilter och separata lösa filter.

Vid sandfilterssystem passerar den intagna luften alltid genom filtret. Vid system med separata filter skall filtren endast vara anslutna när fara för ABC-stridmedel föreligger.

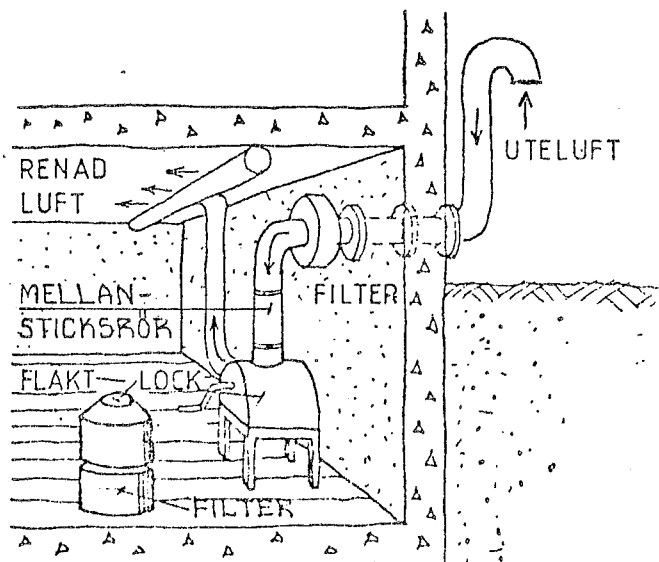
I skyddsrum som har sandfilter finns anslag om var, inom eller utanför byggnaden, filtret ligger. Det är viktigt att sandfiltret står i kontakt med uteluften. Luckor, dörrar eller betäckningar måste öppnas eller avlägsnas så att uteluften når sandfiltret.

Vid fläktaggregat med separata filter skall FILTREN INTE vara ANSLUTNA annat än på särskild order. Vid nyare aggregat är det endast ett skyddsfilter som sitter på aggregat och som kan kopplas in eller ur med en slang. Vid äldre aggregat är det ett gas- och ett dimfilter vilka skall sitta efter varandra. I stället för filter insätts ett speciellt mellansticksrör.

När filtren ej används skall de förvaras vända uppåt med tillslutningslocken påskruvade.

FLÅKT MED SANDFILTER

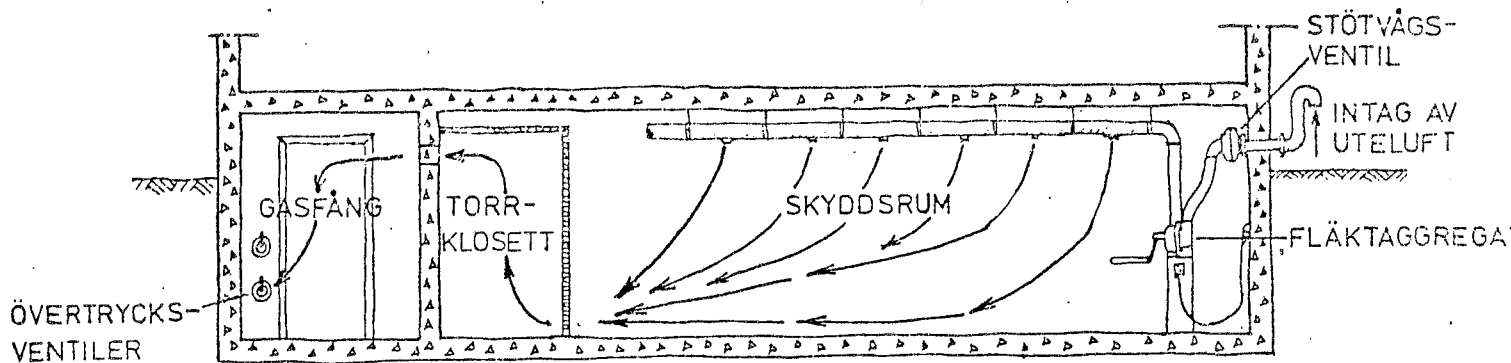

FLÅKT MED SEPARAT FILTER

Luften skall passera torrklosett-
avdelning innan den går ut så
att denna genomvädras och lukt
inte kommer in i skyddsrummet.

Vissa äldre skyddsrum saknar fläkt-
aggregat. I dessa skyddsrum omsätts
luften genom självdrag. Rumsvolymen
i dessa skyddsrum är ca 3 ggr
större per person än i skyddsrum
försedda med fläktaggregat.

I vissa skyddsrum, (1950-1961)
är fläktaggregaten försedda med
reservfilter. Dessa filter skall
användas om de ordinarie filtren
utsatts för stötvågsbelastning
eller efter det att de utnyttjats
vid gasanfall eller på annat sätt
blivit förbrukade.

PRINCIP FÖR VENTILATION AV SKYDDSRUM

FUNKTIONSPROV OCH FELSÖKNINGS- SCHEMA, TÄTHETSPROVNING

Skyddsrummets gastäthet samt fläktaggregatens och ventiler-
nas funktion skall provas.

ALLMÄNT

Gastätheten är godtagbar om övertrycket i förhållande till uteluften vid drift med fläktaggregat och påsatta filter och med ej spärrade övertrycksventiler är minst 6 mm vattenpelare (60 Pa).

KRAV

1. Vakt måste placeras utanför skyddsrumsdörren för att förhindra att dörren öppnas under provningen vilket kan medföra personskador.
2. Följande öppningar m m stängs och tätas vid behov:
öppningar för fredsventilation, rör- och kabelgenomföringar, avstängbara golvbrunnar, avstängningsventil på avloppsledning för fredsinstallation, reservutgångar, betongelement och skjutbart väggelement samt dörrar och luckor.
3. Övertrycksventilerna kontrolleras. De skall kunna öppna och stänga obehindrat. Vid provningen skall så många övertrycksventiler vara öppnade som svarar mot använt antal fläktaggregat.
4. Stäng de stötvägsventiler som motsvarar de fläktaggregat som inte tas i drift.
5. I skyddsrum utan sandfilter monteras filtersatsen på fläktaggregatet.
6. Kontrollera att luftintag och tilluftskanal inte är blockerade.
7. Övertrycksmätaren ansluts till luften utanför skyddsrummet. Vid behov påfylls manometervätska.

FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER

PROVNINGENS LITFÖRANDE

Fläktaggregat vevas för hand med den hastighet som erfordras för att luftmängdsmätaren skall visa nominell luftmängd (normalt ca 30 varv/minut). Vid motordrift regleras luftmängden med spjället på fläktens utblåsningssida.

Driften fortsätter under ca 5 min eller till dess att manometern visar konstant övertryck. Erhållet övertryck antecknas.

Om prov med öppna övertrycksventiler ej ger godtagbart resultat, 6 mm vattenpelare, upprepas provet med ventilerna stängda.

På detta sätt kan eventuella större otätheter spåras, med hjälp av hörsel, rökgaspistol, cigarettrök eller motsvarande.

Har läckor konstaterats tätas dessa med fogmassa varefter förnyat prov utförs med öppna ventiler.

Vid god täthet kan i ett skyddsrum med stängda ventiler, övertrycket stiga till 100 mm vp eller mer.

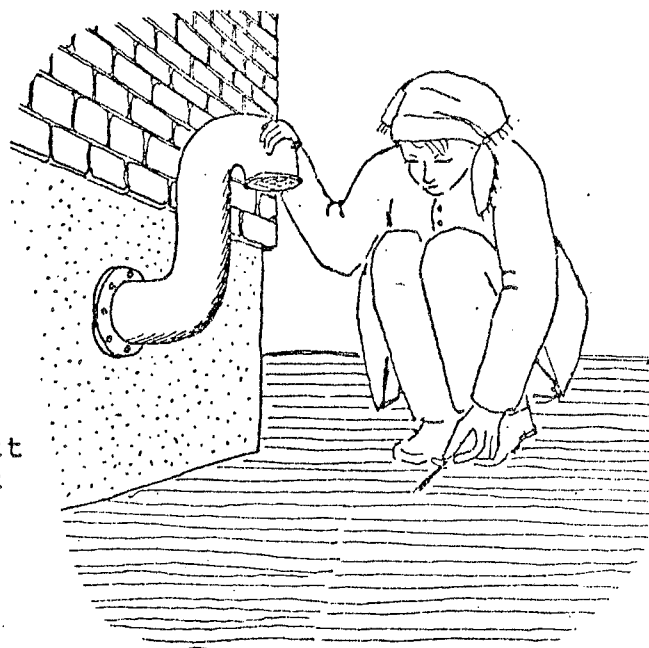
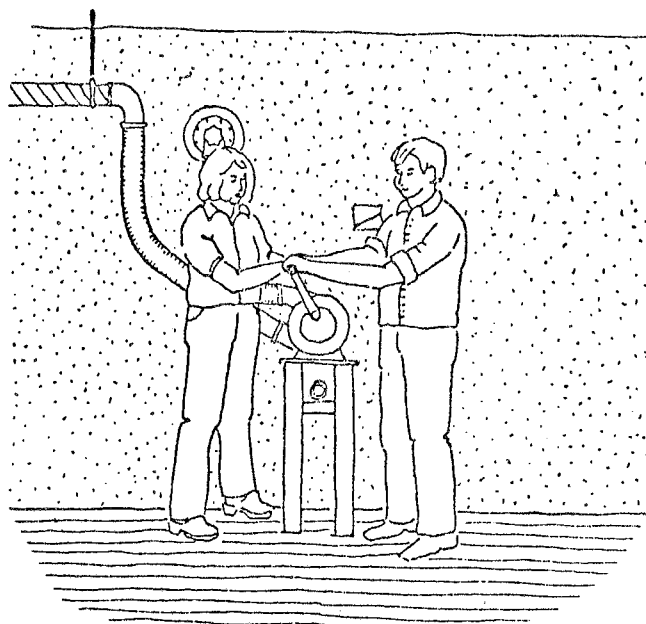
1. Om övertrycket är lågt vid normalt varvtal på fläktaggregatet och luftmängdsmätaren visar för liten luftmängd skall mätarens funktion kontrolleras.

Fel på mätare kan bero på att visaranordningen hängt upp sig eller att mätaren skadats.

2. Om för liten luftmängd avläses trots justering, besiktigas intagsledningen.

Kontrollera att intagsrörets mynning i det fria inte är igensatt. Det är inte ovanligt att fågelbon eller liknande blockerat intagsledningen om nätet är trasigt eller saknas.

Öppna kondenskranen (sitter på uteluftskanalen, stötvågsventilen eller sugledningen) och för in en ståltråd genom kikkranen och undersök att den inte är igensatt av rost. Eventuellt kondensvattnen avtappas och kranen stängs.

3. Om trots ovan angivna åtgärder inget eller obetydligt överttryck erhålls och luftmängdsmätaren inte visar nominell luftmängd ens vid höga varvtal (ca 40-50 varv/min) på fläktaggregatet, avlägsnas filtersatsen och mellansticksröret insätts.
4. Uppmätts nu nominell luftmängd vid normala varvtal ligger felet sannolikt hos filtren. Deras vikt och luftmotstånd kontrolleras enligt punkt 6 nedan.
5. Om däremot utbytet av filter inte medför någon nämnvärd ökning av luftmängden kontrolleras utblåsningssidan så att den inte är igentäppt. Fläkten kontrolleras. Sönderrostade skenor på fläkthjul kan undantagsvis förekomma.

Oljenivån kontrolleras i fläktaggregaten. Vid vissa fläktyper kan oljenivå kontrolleras sedan en nivåplugg lossats eller genom ett litet glasfönster. Vid behov påfylls kuggväxelolja. Om fläkten fortfarande är trög att dra eller har ett onormalt irriterande ljud skall den repareras. En del fläktaggregat har plastkuggväxlar och de skall inte ha olja.

6. Filtrets kondition undersöks genom att det kontrollvägs.

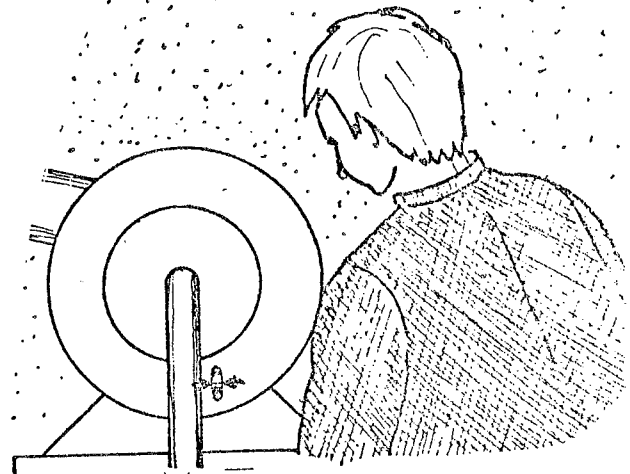
Filter märkta $1,2 \text{ m}^3/\text{min}$ har rätt vikt angiven på filtrets mantelsida. För aerosolfilter gäller att viktökningen ej får överskrida angiven vikt med mer än 0,1-0,2 kg.

Högre viktökning tyder på att vatten kommit in i filtret.

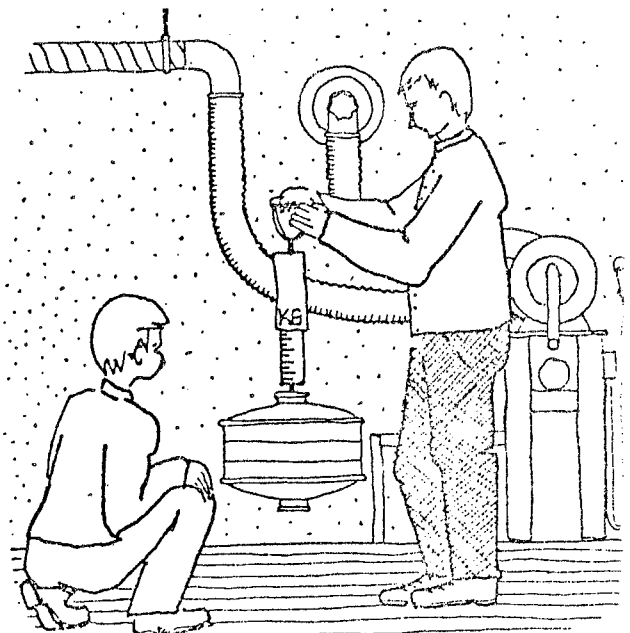
Gasfilter med kapaciteten $1,2 \text{ m}^3/\text{min}$ får öka högst 1,5 kg utöver angiven vikt.

För skyddsfilter till skyddsrum typ TB 74 och TB78 får viktökningen ej överstiga 4 kg.

Vid filter med för hög vikt eller där driftprovet i övrigt ger anledning att misstänka att filtret har för högt eller för lågt luftmotstånd anmäls detta till hemskyddsledaren

OLJENIVÅ

DRIFTSINSTRUKTION BILAGA 3:1/3

FLÄKTAGGREGAT MED GAS- OCH DIMFILTER

HAND- RESPEKTIVE MOTORDRIFT 1940-1960

DATA

Luftmängd filtrerad luft 1,2 m³/min och 50 pers vid 28 varv/min

Luftmängd ofiltrerad luft 1,2 m³/min och 50 pers vid 15 varv/min

*Vid aggregat för fler än 50 personer ökas luftmängden i proportion till antalet personer.

Aggregatet är avsett att drivas av två personer vid handdrift.

VENTILATION VID ICKE FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

1. Koppla tilluftsslang mellan intagsledning och fläkt.
2. Stäng kondensvattenavlopp på intagsledningen.
3. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
4. Öppna avstängningsventiler på intagsledningarna och öppna övertrycksventilerna.
5. Starta motorn.
6. Reglera luftmängden med spjället så att mätaren visar 1,2* (m³/mj)

Vid strömavbrott eller vid handdrivna aggregat:

7. Öppna regleringsspjället.
8. Lyft eventuellt bort drivremmen och montera handveven.
9. Veva med handveven till dess luftmängden är 1,2* vilket inträffar vid ca 15 varv/min.
10. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs den gastäta ventilen. Kondensvatten tappas ur.

VENTILATION VID FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

Meddelande om att fara för ABC-stridsmedel föreligger lämnas av civilförsvarsmyndighet.

1. Koppla tilluftsslang mellan intagsledning och fläkt.
2. Tag bort mellanröret och montera filtren.
3. Stäng kondensvattenavlopp på intagningsledningen.
4. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
5. Öppna avstängningsventiler på intagningsledningarna och öppna övertryckventilerna.
6. Starta motorn.
7. Reglera luftmängden med spjället så att mätaren visar 1,2*.

Vid strömavbrott eller vid handdrivna aggregat:

8. Öppna regleringsspjället.
9. Lyft eventuellt bort drivremmen och montera handveven.
10. Veva med handveven till dess luftmängden är 1,2* vilket inträffar vid ca 28 varv/min.
11. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs den gastäta ventilen. Filtret monteras bort. Kondensvatten tappas ur

DRIFTSINSTRUKTION

FLÄKTAGGREGAT MED SANDFILTER

HAND-RESPEKTIVE MOTORDRIFT 1961-1978

DATA

Luftmängd vid motordrift/handdrift 2,4 = 150 m³/tim

Aggregatet är avsett att drivas av två personer vid handdrift.

VENTILATION VID ABC-FARA OCH VID ICKE ABC-FARA

Den intagna luften passerar alltid sandfiltret.

1. Töm kondensvattnet ur sandfiltret. Detta sker antingen genom pump eller genom kran på intagsledning.
2. Öppna övertrycksventilerna.
3. Starta motorn.
4. Reglera luftmängden till 2,4 = 150 m³/tim.

Vid strömavbrott eller handdrivet aggregat:

5. Lyft bort drivremmen och montera handveven.
6. Öppna regleringsspjället.
7. Veva med handveven till dess luftmängden är 2,4 = 150 m³/tim.
8. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs den gastäta ventilen. Kondensvatten tappas ur.

DRIFTSINSTRUKTION

FLÄKTAGGREGAT MED FAGFILTER

MOTORDRIFT

1972-

DATA

Luftmängd filtrerad luft.....max 150 m³/h

Luftmängd ofiltrerad luft.....300 m³/h

Aggregatet avsett för normalt 60 personer.

Aggregatet är avsett att drivas av 2 personer vid handdrift.

Motorn ansluts till 380/220 V trefasström med stiftdon EFLG.

VENTILATION VID ICKE FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

1. Koppla tilluftsslang mellan stötvågsventil och fläkt.
2. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
3. Töm kondensvatten på fläkt och stötvågsventil eller intagsledning och stäng kranen.
4. Öppna stötvågsventiler och övertrycksventiler.
5. Starta motorn.
6. Reglera luftmängden till 300 m³/h med spjället.

Vid strömavbrott:

7. Öppna spjället.
8. Lyft bort drivremmen och montera handveven.
9. Veva med handveven tills luftmängden är 240-300 m³/h.
10. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs stötvågsventilen. Kondensvatten tappas ur.

VENTILATION VID FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

Meddelande om att fara för ABC-stridsmedel föreligger meddelas av civilförsvarsmyndighet.

1. Koppla tilluftsslang mellan stötvågsventil och filter.
2. Koppla slang mellan filter och fläkt.
3. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
4. Töm kondensvatten ur fläkt och stötvågsventil eller intagsledning.
5. Öppna stötvågsventiler och övertrycksventiler.
6. Starta motorn.
7. Reglera luftmängden till högst 150 m³/h. Reningen blir sämre vid större luftmängd.

Vid strömavbrott:

8. Öppna regleringsspjället.
9. Lyft eventuellt bort drivrem och montera handveven.
10. Veva med handveven tills luftmängden är 125-150 m³/h.
11. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs stötvågsventilen. Montera bort slangar från filter och sätt på skyddslock. Kondensvatten tappas ur.

UTRUSTNINGSLISTA

ATT ANVÄNDA OM LISTA SAKNAS I FÖRRÅDET

SJUKVÅRDSMATERIEL

En omgång sjukvårdsmateriel för varje påbörjat
60-tal skyddsrumspatser.

Benämning	Antal	Anm
Transportskena nr 98 7206	1	Stödskenor av papp typ
Knäskena nr 98 7238	2	Bofors/Akla eller likvärdig
Vinkelskena nr 98 7228	4	

BRANDMATERIEL

En omgång brandmateriel för varje påbörjat 60-tal
skyddsrumspatser.

Benämning	Antal	Anm
Pikya	1	SMS 1516
Grävspade	1	SMS 1526
Hink, 15 l, av plast eller av varmförzinkad plåt	4	
Räddningslina, 25 m, Ø 10 mm, brottlast minst 8 kN	1	Se Statens Brandinspektions meddelande 1968:9

VERKTYG M M

En omgång verktyg per skyddsrum, se även :141.

Benämning	Antal	Anm
Anslagstavla	1	Format A2
Brytspett, flatvassat, längd ca 1,5 m	1	SMS 1591
Bågfilsställning för 300 mm blad	1	Luna 0683 eller likvärdig
Bågfilsblad 300 mm av snabb- stål	6	SMS 1332
Ficklampa, 4,5 V	2	
Huggmejsel, flat	2	Luna 1633 eller likv.
Kofot, ca 750 mm	1	Luna 2281 eller likv.
Kombinationstång ca 180 mm	1	Luna 62 A3/180 eller likv.
Nyckel passande till monterbar pelares fotskruv eller motsv. verktyg	1 per 15 pelare	Anskaffas endast då monterbar pelare används
Skiftnyckel	1	BACHO nr 74 eller likv.
Polygriptång, längd ca 250 mm	1	
Skruvmejsel ca 4x75 mm	1	Luna 1678B eller likv.
Skruvmejsel ca 8x150	1	Luna 1678B eller likv.
Verkstadsläggare med pen och skaft	1	Luna 1921 eller likv.
Snickarhammare, ca 0,7 kg	1	Luna 1819 eller likv.
Slidkniv, längd ca 250 mm	1	Luna 2196 eller likv.
Handsåg, klingans längd ca 600 mm	1	Luna 7248 eller likv.
Spruta för tätning med fogmassa	1	Avsedd för lös massa eller patron
Fogmassa grupp B med god lagrings- och åldringsbe- ståndighet	5l + 5l per igen- sättning med be- tongele- ment	Enligt AMA-72: Fogmassan förva- ras i obruten förpackning an- tingen i plåtburk med tätt lock el- ler i patroner utförda av plast
Krokar för upphängning av personlig utrustning	Motsvaran- de 1/3 av antalet skyddsrum- platser	Lämpligen monterade på bräda. Fastsättning på skyddsrumsväggen förbereds genom anbringande av lämpliga infästningsanordningar enligt 3:35. Krokarna bör förde- las jämnt över skyddsrummet

Luna = järnhandlarkatalogen, Luna Verktyg och Maskiner -77.

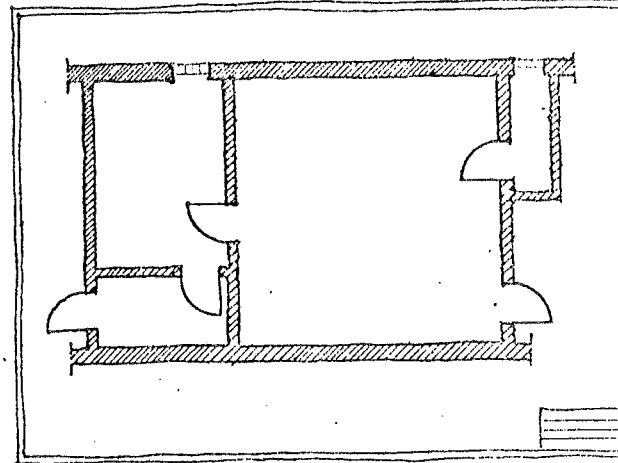
SMS = Sveriges mekanförbunds standardcentral.

VARJE SKYDDSRUM SKALL FÖRSES MED FÖLJANDE SKYLTA

Skyltarna skall utföras av papp eller motsvarande och skyddas med plast för att de skall erhålla viss beständighet mot fukt och åverkan.

1. Planritning över skyddsrummet

Ritningen skall främst innehålla uppgifter om reservutgång, avstängningsventiler men även skyddsrummets möblering. Ritningen bör göras upp innan iordningställandet börjar, se sid 11. Exempel på skyddsrumshitning visas på sidan 17.

SÄTTS UPP INNANFÖR INGÅNG

2. Första åtgärder

Korta anvisningar av de moment som måste göras omedelbart efter inrymning av skyddsrummet.

Exempel på anvisningar BILAGA 5:1. Detta exempel kan kopieras och användas direkt eftersom anvisningarna är lika för alla skyddsrum.

FÖRSTA ÅTGÄRDER NÄR DU KOMMIT IN I SKYDDSRUMMET	
<p>STÅNG DÖRREN STÅNG DÖRREN TILL SKYDDSRUMMET SÅ SNART SOM MÖJLIGT. EN PERSON SKALL SKOTA ÖPPNING OCH STÅNINING AV DÖRREN.</p>	
<p>STARTA VENTILATIONEN STARTA ELDRIVNA FLÄKTAGGREGAT VID HÄNDRÖR. FLÄKTAGGREGATET SKALL TÄVÅ PERSONER BÖJA VÄJA ÖPP UPP TURLUSTA MED AKKIDEPASS OM CA 10 MIN VID HÄNDRÖR. I LÅNKAHÖRREHAI LÄS DRIFINSTRUKTIONERNA VID FLÄKTAGGREGATEN. KONTROLLERA ATT ÖVERTRYCKSVÄNTERNA FUNGERAR OCH ÄR I ÖPPET LAGE.</p>	
<p>LYSSNA PÅ RADION EN PERSON SKALL LYSSNA STÅNDIGT RADIONS PROGRAM 1 I DEN KANALEN GES CIVILFÖRSVARSINFORMATION.</p>	
HEMSKYDDSLÄDAREN ÄR CHEF FÖR SKYDDSRUMMET	

SÄTT S UPP INNANFÖR INGÅNG

3. Driftsinstruktion för fläktaggregat

Kontrollera att det finns driftsinstruktion till fläktaggregatet. Om den saknas kan, med vissa mindre detaljusteringar, de generella instruktioner användas som finns i BILAGA 3:1- :3.

DRIFTSINSTRUKTION FLÄKTAGGREGAT MED SANDFILTER HAND-RESPECTIVE MOTORDRIFT 1961-1978	
<p>DATA Inflögsvid vid motordrift/handdrift 2,4 - 156 m³/tim Aggregatet är avsett att drivas av två personer vid handdrift.</p>	
<p>VENTILATION VID ANFÄRMA OCH VID ÖVER ANFÄRMA Den intaget luftens passivitet alltid handdrift.</p>	
<p>1. Titta handboken av handdrift. Detta sker utifrån pump eller person från på intagstidning. 2. Öppna avstängningsventilerna. 3. Starta motorn. 4. Mät den inflögsvid till 2,4 - 156 m³/tim.</p>	
<p>Öld strömbränslet eller handdriftens apparat: 5. Öppna botten av drifverken och mät den handdrift. 6. Öppna regleringsstället. 7. Öppna botten av drifverken till den inflögsvid är 2,4 - 156 m³/tim. 8. När skyddsrummet är fyllt med luft, öppna drifverken och mät den inflögsvid. Handdriftens apparat är.</p>	

SÄTT S UPP VID FLÄKTAGGREGAT

4. Anvisningar för inpassering i skyddsrum

För inpassering i skyddsrum efter ABC-anfall gäller regler som framgår av BILAGA 5:2. Dessa är generella och kan anslås utanför skyddsrummet.

5. Information till hyresgäster

Hyresgästerna skall informeras om att de skall plocka bort sina tillhörigheter ur skyddsrummet samt att de i övrigt skall hjälpa till med iordningsställandet. De skall även informeras om vad som gäller beträffande husdjur, vad de skall ha med sig i skyddsrummet m.m. Förslag till anslag som kan användas efter vissa kompletteringar finns i BILAGA 5:3.

6. Hygien

Vissa hygienkrav som bör iakttas för att underlätta vistelsen i skyddsrummet, BILAGA 5:4.

7. Rökning är inte tillåten i skyddsrummet, BILAGA 5:5.

INPASSERING VID ABC-FARA

- * KONTROLLERA ATT DU ÄR SANERAD
- * GÅ IN I GASFÅNGET MED GASDÖRREN STÄNGD
- * STÄNG SKYDDSDÖRREN
- * VÄNTA I DET SLUTNA GASFÅNGET 3 MINUTER
- * ÖPPNA GASDÖRREN OCH GÅ IN I SKYDDSRUMMET.
VAR BEREDD PÅ ATT DÖRREN KAN SLÄNGAS UPP PÅ SVERTICK I SKYDDSRUMMET

SÄTTS UPP UTANFÖR INGÅNG TILL SKYDDSRUM

CIVILFÖRSVARSPÅSTYRELSEN HYRESGÄSTERNA I

SKYDDSRUMMET I SKALL STÄLLAS I ORDNING.
DETTA MÅSTE VARA KLART

ALLA VI SOM BOR I DENNA FASTIGHET ÄR SKYDDIGA ATT HJÄLPA TILL MED ULTTA.
VI SKALL GÖRA FÖLJANDE:
VI SKALL TOMMA SKYDDSRUMMET.
VAR OCH EN SOM HAR FÖRBAU I SKYDDSRUMMET TAR BORT SINA SAKER DARIFRÅN OCH UPP I LAGEHETEN.

OM DU HAR SAKER SOM ÄR SA STORA ATT DU INTE KAN HA DEM I LAGEHETEN FINNS ETT RUM FÖR SÅDANA SAKER I

NYCKEL TILL DETTA RUM FINNS HOS

FÖRSÖK ATT TENSA UT SÅDANA SAKER SOM DU INTE KAN SÄKER PÅ ATT DU HAR HÅSST ANVÄNDNING AV

SAKER SOM DU VILL KASTA LÄGGER DU

SLUKA VI TAGET BORT ALLA VÅRA SAKER UR SKYDDSRUMMET SKALL VISSA ANDRA SAKER OCKSA TAGS BORT. DAREFTER SKALL OCHIELL SKYDDSRUMS-UTRUSTNING MONTERAS IN.

TAG KONTRAKT MED HEM- OCH HÖGLEDAREN OCH HUR EFTER VAD DU KAN HJÄLPA TILL MED.

HJÄLPSUTSELDAREN I DENNA FASTIGHET ÄR

OM EN GANG, ALLA MÅSTE HJÄLPAS UT FÖR ATT SKYDDSRUMMET SA SNABBT SOM MÖJLIGT SKALL BLI IORDNINGSTÄLLT.

FASTIGHETSAGAREN

SÄTTS UPP PÅ ANSLAGSTAVLA I TRAPP HUS

HYGIEN

- VAR NOGGRANNMED DEN PERSONLIGA HYGIENEN. DET ÄR SPECIELLT VIKTIGT ATT VISA HÅNSYNI I SKYDDSRUM EFTERSOM VISTELSEN ÄR PÅFRESTANDE FÖR MÅNGA MÄNNISKOR.
- TWÄTTA HÄNDERNA EFTER TOALETTBESÖK.
- ANVÄND TORRKLOSETTERNA SITTANDE. STÅ INTE OCH KASTA VATTEN.
- GÖR RENT EFTER DIG NÄR DU ANVÄNT TORRKLOSETTEN.
- ANVÄND ALLTID EN OCH SAMMA KLOSETT VID DIARRÉER OCH KRÄKNINGAR UNDER DEN TID SJUKDOMEN VARAR. INGEN ANNAN FÅR ANVÄNDA KLOSETTEN INOM DEN BLIVIT TOM OCH DESINFICERAD.
- HJÄLP BARN, ÄLDNINGAR OCH ANDRA SOM KAN HA SVÅRT ATT KLARA TOALETTBESÖKET SJÄLV.

SÄTTS UPP VID TORRKLOSETT

RÖKNING ÄR INTE TILLÅTEN I SKYDDSRUMMET

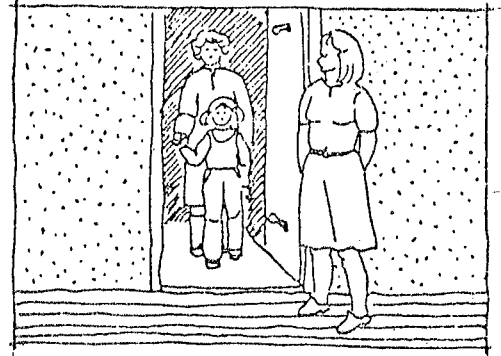
SÄTTS UPP INNANFÖR INGÅNG

FÖRSTA ÅTGÄRDER

NÄR DU KOMMIT IN I SKYDDSRUMMET

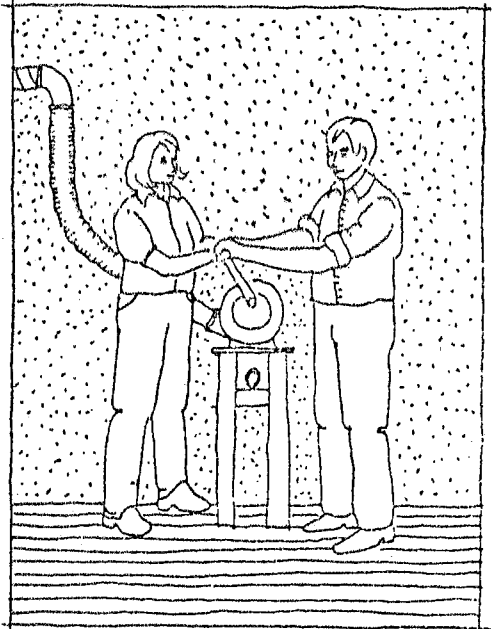
STÄNG DÖRREN

STÄNG DÖRREN TILL SKYDDSRUMMET SÅ SNART SOM MÖJLIGT. EN PERSON SKALL SKÖTA ÖPPNING OCH STÄNGNING AV DÖRREN.

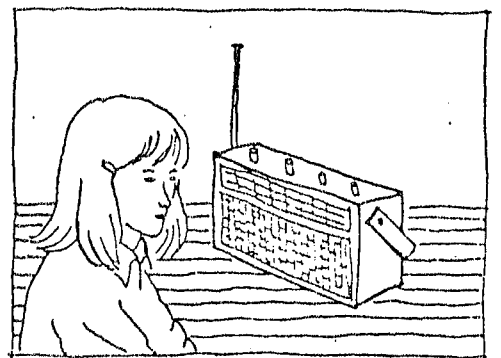
STARTA VENTILATIONEN

STARTA ELDRIVNA FLÄKTAGGREGAT. VID HANDDRIFT SKALL TVÅ PERSONER BÖRJA VEVA. GÖR UPP TURLISTA MED ARBETSPASS OM C:A 10 MIN VID HANDDRIVNA FLÄKTAGGREGAT. LÄS DRIFTSINSTRUKTIONERNA VID FLÄKTAGGREGATEN. KONTROLLERA ATT ÖVERTRYCKSVENTILERNA FUNGERAR OCH ÄR I ÖPPET LÄGE.

LYSSNA PÅ RADION

EN PERSON SKALL AVLYSSNA STÄNDIGT RADIONS PROGRAM 3. I DEN KANALEN GES CIVILFÖRSVARSINFORMATION.

HEMSKYDDSOMBUDET ÄR CHEF FÖR SKYDDSRUMMET

INPASSERING VID ABC-FARA

* KONTROLLERA ATT DU ÄR SANERAD

* GÅ IN I GASFÅNGET MED GASDÖRREN STÄNGD

* STÄNG SKYDDSDÖRREN

* VÄNTA I DET SLUTNA GASFÅNGET 3 MINUTER

* ÖPPNA GASDÖRREN OCH GÅ IN I SKYDDSRUMMET.

VAR BEREDD PÅ ATT DÖRREN KAN SLÄNGAS UPP P G A ÖVERTRYCK
I SKYDDSRUMMET

CIVILFÖRSVARSPÅSKYDDSTILL HYRESGÄSTERNA I

SKYDDSRUMMET I SKALL STÄLLAS
I ÖRDNING.

DETTA MÅSTE VARA KLART

ALLA VI SOM BOR I DENNA FASTIGHET ÄR SKYLDIGA ATT HJÄLPA TILL
MED DETTA.

VI SKALL GÖRA FÖLJANDE:

VI SKALL TÖMMA SKYDDSRUMMET.

VAR OCH EN SOM HAR FÖRRÄD I SKYDDSRUMMET TAR BORT SINA SAKER
DÄRIFRÅN OCH UPP I LÄGENHETEN.

OM DU HAR SAKER SOM ÄR SÅ STORA ATT DU INTE KAN HA DEM I
LÄGENHETEN FINNS ETT RUM FÖR SÄDANA SAKER I

NYCKEL TILL DETTA RUM FINNS HOS

FÖRSÖK ATT RENSA UT SÄDANA SAKER SOM DU INTE ÄR SÄKER PÅ ATT
DU HAR NÅGON ANVÄNDNING AV.

SAKER SOM DU VILL KASTA LÄGGER DU

SEDAN VI TAGIT BORT ALLA VARA SAKER UR SKYDDSRUMMET SKALL VISSA
ANDRA SAKER OCKSÅ TAS BORT. DÄREFTER SKALL SPECIELL SKYDDSRUMS-
UTRUSTNING MONTERAS IN.

TAG KONTAKT MED HEMSKYDDSOMBUDET OCH HÖR EFTER VAD DU KAN
HJÄLPA TILL MED.

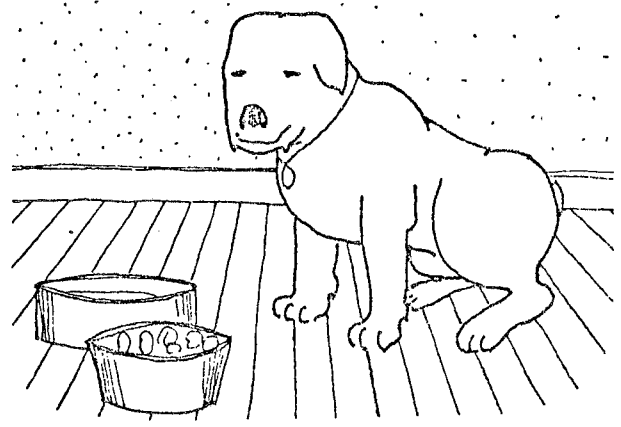
HEMSKYDDSOMBUD I DENNA FASTIGHET ÄR

ÄN EN GÅNG, ALLA MÅSTE HJÄLPAS AT FÖR ATT SKYDDSRUMMET SÅ
SNABBT SOM MÖJLIGT SKALL BLI I ÖRDNINGSTÄLLT.

.....
FASTIGHETSÄGAREN

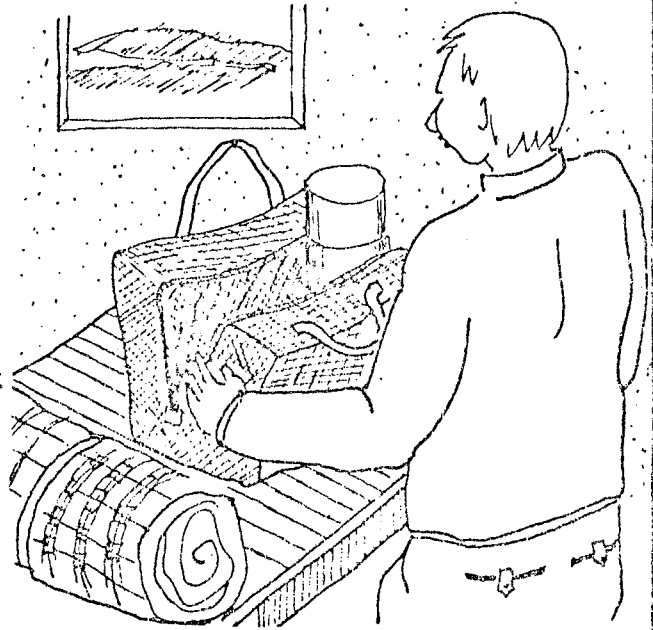
INNAN DU GÅR TILL SKYDDSRUMMET

Husdjur får inte tas med i skyddsrummet. De djur som inte i god tid inackorderats på annan ort eller på annat sätt omhändertagits måste lämnas kvar i bostaden. De bör förses med dricksvatten och andra förnödenheter så att de kan klara sig själva i kortare perioder.

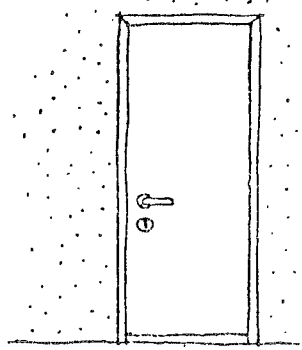
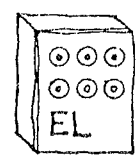
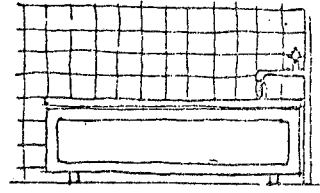
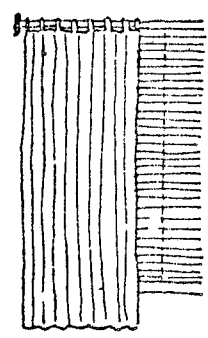
När du skall till skyddsrummet ta med följande saker:

Sovsäck och filt, toalettartiklar, dryck och torrskaftning för ett dygn, personlig sjukvårdsutrustning som plåster, binda m m, tygtrasa att kunna hålla för munnen vid brandrök, batteriradio (kolla batterierna), matbestick, tändstickor, pengar, värdehandlingar, försäkringsbesked, fackföreningsbok och - om sådan delats ut - personkort, ransoneringskort, skyddsmask och ID-bricka.

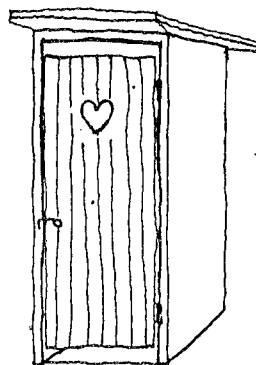
Alla saker bör vara packade i förväg i en mjuk väska, tygpåse eller liknande som är mjuk och formbar och lätt att stuva.

- Ta bort gardiner och annat brännbart som finns nära fönster.
- Fäll ned persienner för fönstren.
- Se till att badkaret är fyllt med vatten.
- Stäng alla rumsdörrar.
- Stäng huvudkran för gas och huvudströmbrytare för el.

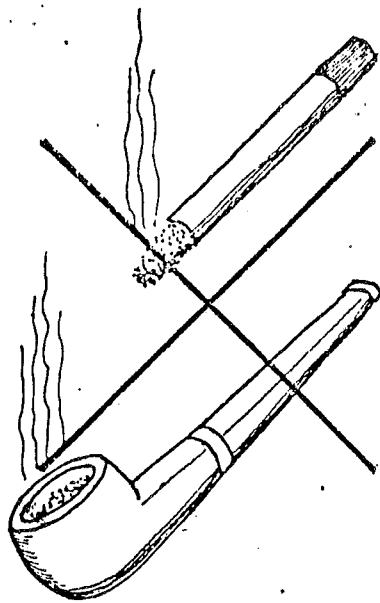

HYGIEN

- VAR NOGGRAN MED DEN PERSONLIGA HYGIENEN. DET ÄR SPECIELLT VIKTIGT ATT VISA HÄNSYN I SKYDDSRUM EFTERSOM VISTELSEN ÄR PÅFRESTANDE FÖR MÅNGA MÄNNISKOR.
- TVÄTTA HÄNDERNA EFTER TOALETTBESÖK.
- ANVÄND TORRKLOSETTERNA SITTANDE. STÅ INTE OCH KISSA.
- GÖR RENT EFTER DIG NÄR DU ANVÄNT TORR-KLOSETTEN.
- ANVÄND ALLTID EN OCH SAMMA KLOSETT VID DIARRÉER OCH KRÄKNINGAR UNDER DEN TID SJUKDOMEN VARAR. INGEN ANNAN FÅR ANVÄNDA KLOSETTEN INNAN DEN BLIVIT TÖMD OCH DESINFICERAD.
- HJÄLP BARN, ÄLDNINGAR OCH ANDRA SOM KAN HA SVÅRT ATT KLARA TOALETTBESÖKET SJÄLVA.

RÖKNING ÄR
INTE TILLÅTEN I
SKYDDSRUMMET

ÖVRIG
CIVILFÖRSVARS-
INFORMATION

LARMSIGNALER

Gå inomhus, lyssna på radion, P3, stäng dörrar, fönster och ventilation.

Beredskapslarm innebär att omedelbar krigsfara föreligger.
VAR BEREDD ATT UPPSÖKA SKYDDSRUM.

Lyssna på radion, P3 - du får viktiga anvisningar där!

Var beredd på flyglarm!

Vid allmän mobilisering gäller:

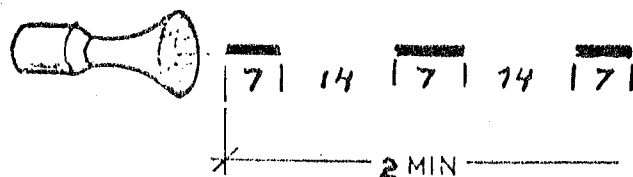
Alla krigsplacerade i det militära försvaret och civilförsvaret måste genast ta sig till sina mobiliseringsplatser! Vänta inte på skriftlig order!

Använd inte telefonen de närmaste timmarna efter larm! Myndigheterna behöver linjerna.

Flyglarm innebär att omedelbar fara för luftanfall, radioaktiv beläggning eller gasbeläggning föreligger.
UPPSÖK SKYDDSRUMMET OMDELBART och stanna i skydd tills Du hör signalen "faran över"!

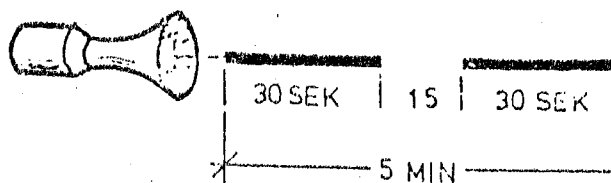
Signalen "Faran över" innebär att flyglarmtillståndet upphört och att skyddsrummet kan lämnas.
ÅTERGÅ TILL VANLIG VERKSAMHET MEN VAR BEREDD ATT HJÄLPA CIVILFÖRSVARETS PERSONAL OM SÅ ERFORDRAS!

VIKTIGT MEDDELANDE

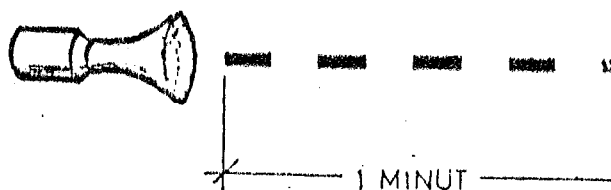
Signal under 7 sekunder med 14 sekunders uppehåll pågår i två minuter.

BEREDSKAPSLARM

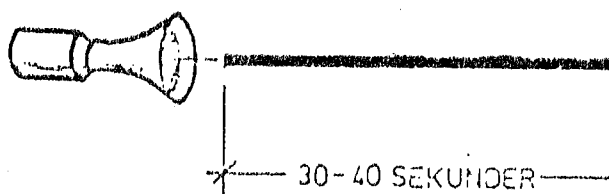
EN HALVMINUT LÅNGA SIGNALER MED 15 SEKUNDERS UPPEHÅLL MELLAN SIGNALERNA UNDER SAMMANLAGT 5 MINUTER.

FLYGLARM

UPPREPADE KORTA LJUDSTÖTAR UNDER OMKRING EN MINUT.

FARAN ÖVER

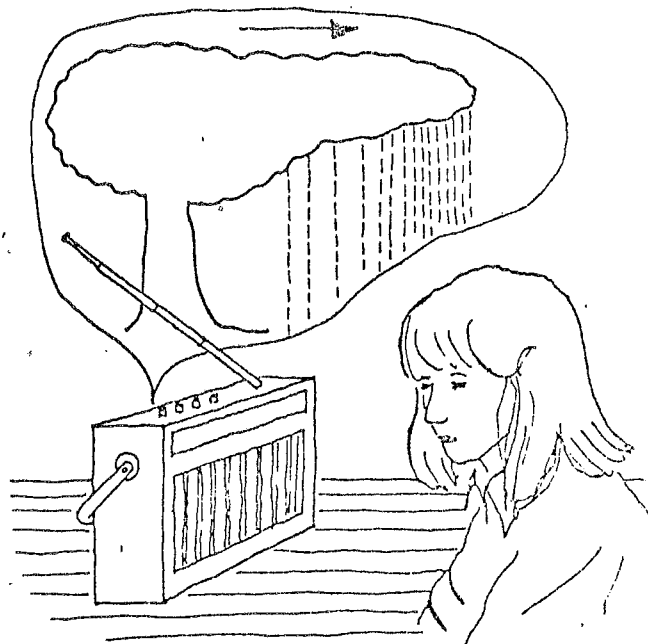
EN LÅNG SAMMANHÄNGANDE SIGNAL I 30-40 SEKUNDER.

MEDDELANDEN OM SKYDD MOT ABC-STRIDSMEDEL

Följande meddelanden ges om fara för radioaktiv beläggning och biologiska och kemiska stridsmedel finns.

RADIAKBEREDSKAP, GASBEREDSKAP M M

Meddelande om beredskap mot radiak, gas m m ges i radion och avser ett särskilt angivet område som kan komma att bli berört av beläggning med radiak eller gas. Meddelandet innebär att man skall förbereda åtgärder för radiakskydd eller gasskydd samt lyssna på radio för ytterligare information.

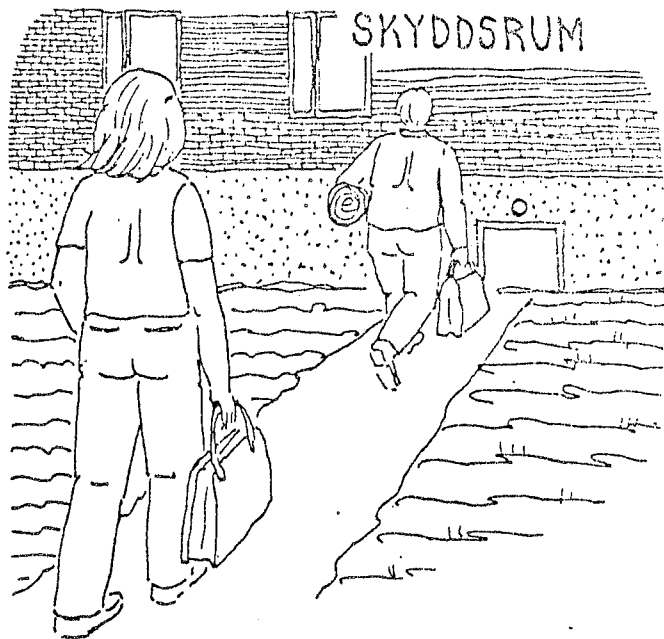

RADIAKSKYDD, GASSKYDD M M

Meddelande om radiakskydd, gasskydd m m ges genom flyglarm samt i radio. Sådant anbefalls i ett område där beläggning har börjat eller är omedelbart förestående. Skyddsrummet skall uppsökas omedelbart.

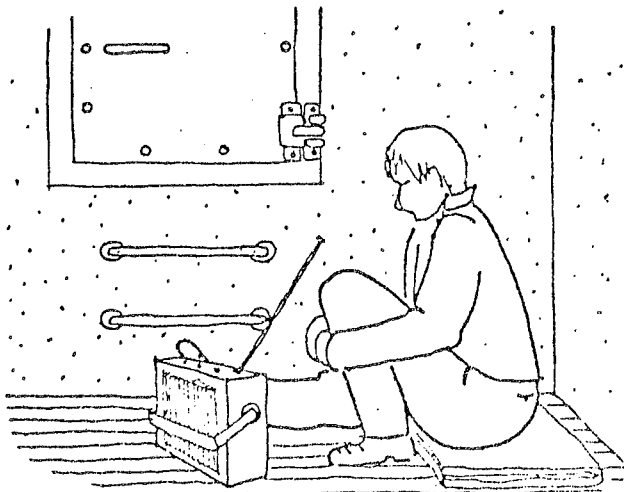
MINSKAT RADIAKSKYDD

Meddelande om minskat radiakskydd ges i radio eller direkt till skyddsrummet genom civilförsvarspersonal. Meddelandet ges för område där det radioaktiva nedfallet upphört och dess utbredning klarlagts. Vistelse utanför skyddet är möjlig om den sker enligt de anvisningar som ges av civilförsvarspersonal.

SKYDD OCH BEREDSKAP UPPHÖR MOT RADIAK, GAS M M

Meddelande om att radiakskydd, radiakberedskap, gasskydd, gasberedskap m m upphör ges genom signal "FARAN ÖVER" eller i radio. Tidigare verksamhet kan fortsätta utan inskränkning.

EXTRA OMGÅNG SKYLTAR
ATT ANVÄNDA I SKYDD -
RUMMET

DRIFTSINSTRUKTION

51

FLÄKTAGGREGAT MED GAS- OCH DIMFILTER

HAND- RESPEKTIVE MOTORDRIFT 1940-1960

DATA

Luftmängd filtrerad luft 1,2 m³/min och 50 pers vid 28 varv/min

Luftmängd ofiltrerad luft 1,2 m³/min och 50 pers vid 15 varv/min

*Vid aggregat för fler än 50 personer ökas luftmängden i proportion till antalet personer.

Aggregatet är avsett att drivas av två personer vid handdrift.

VENTILATION VID ICKE FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

1. Koppla tilluftsslang mellan intagsledning och fläkt.
2. Stäng kondensvattenavlopp på intagsledningen.
3. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
4. Öppna avstängningsventiler på intagsledningarna och öppna övertrycksventilerna.
5. Starta motorn.
6. Reglera luftmängden med spjället så att mätaren visar 1,2* (m³/mi.

Vid strömavbrott eller vid handdrivna aggregat:

7. Öppna regleringsspjället.
8. Lyft eventuellt bort drivremmen och montera handveven.
9. Veva med handveven till dess luftmängden är 1,2* vilket inträffar vid ca 15 varv/min.
10. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs den gastäta ventilen. Kondensvatten tappas ur.

VENTILATION VID FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

Meddelande om att fara för ABC-stridsmedel föreligger, lämnas av civilförsvarsmyndighet.

1. Koppla tilluftsslang mellan intagsledning och fläkt.
2. Tag bort mellanröret och montera filtren.
3. Stäng kondensvattenavlopp på intagningsledningen.
4. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
5. Öppna avstängningsventiler på intagningsledningarna och öppna övertrycksventilerna.
6. Starta motorn.
7. Reglera luftmängden med spjället så att mätaren visar 1,2*.

Vid strömavbrott eller vid handdrivna aggregat:

8. Öppna regleringsspjället.
9. Lyft eventuellt bort drivremmen och montera handveven.
10. Veva med handveven till dess luftmängden är 1,2* vilket inträffar vid ca 28 varv/min.
11. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs den gastäta ventilen. Filtret monteras bort. Kondensvatten tappas ur

DRIFTSINSTRUKTION

FLÄKTAGGREGAT MED SANDFILTER

HAND-RESPEKTIVE MOTORDRIFT 1961-1978

DATA

Luftmängd vid motordrift/handdrift $2,4 = 150 \text{ m}^3/\text{tim}$

Aggregatet är avsett att drivas av två personer vid handdrift.

VENTILATION VID ABC-FARA OCH VID ICKE ABC-FARA

Den intagna luften passerar alltid sandfiltret.

1. Töm kondensvattnet ur sandfiltret. Detta sker antingen genom pump eller genom kran på intagsledning.
2. Öppna övertrycksventilerna.
3. Starta motorn.
4. Reglera luftmängden till $2,4 = 150 \text{ m}^3/\text{tim}$.

Vid strömavbrott eller handdrivet aggregat:

5. Lyft bort drivremmen och montera handveven.
6. Öppna regleringsspjället.
7. Veva med handveven till dess luftmängden är $2,4 = 150 \text{ m}^3/\text{tim}$.
8. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs den gastäta ventilen. Kondensvatten tappas ur.

DRIFTSINSTRUKTION

FLÄKTAGGREGAT MED FAGFILTER

MOTORDRIFT

1972-

DATA

Luftmängd filtrerad luft.....max 150 m³/h
 Luftmängd ofiltrerad luft.....300 m³/h
 Aggregatet avsett för normalt 60 personer.
 Aggregatet är avsett att drivas av 2 personer vid handdrift.
 Motorn ansluts till 380/220 V trefasström med stiftdon EFLG.

VENTILATION VID ICKE FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

1. Koppla tilluftsslang mellan stötvågsventil och fläkt.
2. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
3. Töm kondensvatten på fläkt och stötvågsventil eller intagsledning och stäng kranen.
4. Öppna stötvågsventiler och övertrycksventiler.
5. Starta motorn.
6. Reglera luftmängden till 300 m³/h med spjället.

Vid strömavbrott:

7. Öppna spjället.
8. Lyft bort drivremmen och montera handveven.
9. Veva med handveven tills luftmängden är 240-300 m³/h.
10. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs stötvågsventilen. Kondensvatten tappas ur.

VENTILATION VID FARA FÖR ABC-STRIDSMEDEL

Meddelande om att fara för ABC-stridsmedel föreligger meddelas av civilförsvarsmyndighet.

1. Koppla tilluftsslang mellan stötvågsventil och filter.
2. Koppla slang mellan filter och fläkt.
3. Kontrollera att drivremmen är i läge för motordrift.
4. Töm kondensvatten ur fläkt och stötvågsventil eller intagsledning.
5. Öppna stötvågsventiler och övertrycksventiler.
6. Starta motorn.
7. Reglera luftmängden till högst 150 m³/h. Reningen blir sämre vid större luftmängd.

Vid strömavbrott:

8. Öppna regleringsspjället.
9. Lyft eventuellt bort drivrem och montera handveven.
10. Veva med handveven tills luftmängden är 125-150 m³/h.
11. När skyddsrummet lämnas och ventilationen avslutas stängs stötvågsventilen. Montera bort slangar från filter och sätt på skyddslock. Kondensvatten tappas ur.

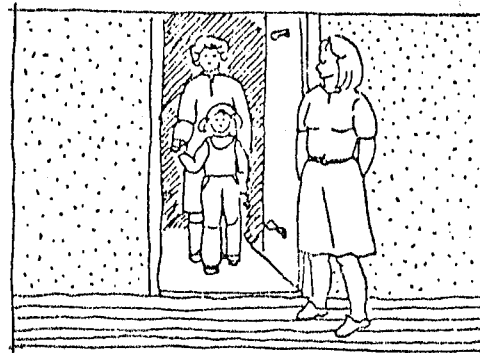
FÖRSTA ÅTGÄRDER

54

NÄR DU KOMMIT IN I SKYDDSRUMMET

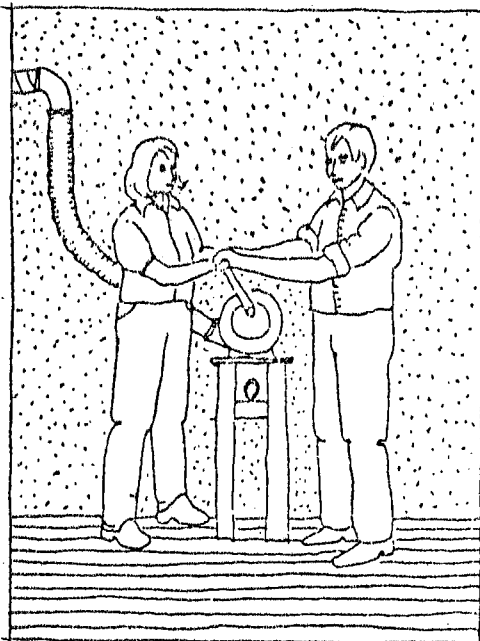
STÄNG DÖRREN

STÄNG DÖRREN TILL SKYDDSRUMMET SÅ SNART SOM MÖJLIGT. EN PERSON SKALL SKÖTA ÖPPNING OCH STÄNGNING AV DÖRREN.

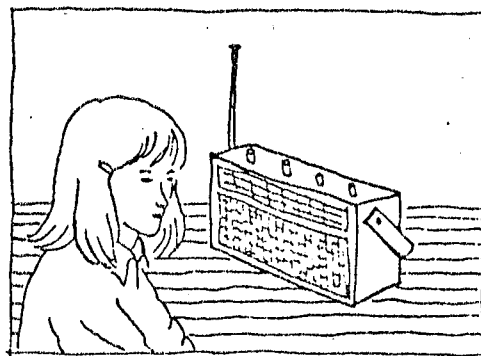
STARTA VENTILATIONEN

STARTA ELDRIVNA FLÄKTAGGREGAT. VID HANDDRIFT SKALL TVÅ PERSONER BÖRJA VEVA. GÖR UPP TURLISTA MED ARBETSPASS OM C:A 10 MIN VID HANDDRIVNA FLÄKTAGGREGAT. LÄS DRIFTSINSTRUKTIONERNA VID FLÄKTAGGREGATEN. KONTROLLERA ATT ÖVERTRYCKSVENTILERNA FUNGERAR OCH ÄR I ÖPPET LÄGE.

LYSSNA PÅ RADION

EN PERSON SKALL AVLYSSNA STÄNDIGT RADIONS PROGRAM 3. I DEN KANALEN GES CIVILFÖRSVARSINFORMATION.

HEMSKYDDSOMBUDET ÄR CHEF FÖR SKYDDSRUMMET

INPASSERING VID ABC-FARA

* KONTROLLERA ATT DU ÄR SANERAD

* GÅ IN I GASFÅNGET MED GASDÖRREN STÄNGD

* STÄNG SKYDDSDÖRREN

* VÄNTA I DET SLUTNA GASFÅNGET 3 MINUTER

* ÖPPNA GASDÖRREN OCH GÅ IN I SKYDDSRUMMET.

VAR BEREDD PÅ ATT DÖRREN KAN SLÄNGAS UPP PÅ ÖVERTRYCK
I SKYDDSRUMMET

CIVILFÖRSVARSPERSONAL TILL HYRESGÄSTERNA I

SKYDDSRUMMET I SKALL STÄLLAS
I ORDNING.

DETTA MÅSTE VARA KLART

ALLA VI SOM BOR I DENNA FASTIGHET ÄR SKYLDIGA ATT HJÄLPA TILL
MED DETTA.

VI SKALL GÖRA FÖLJANDE:

VI SKALL TÖMMA SKYDDSRUMMET.

VAR OCH EN SOM HAR FÖRRÄD I SKYDDSRUMMET TAR BORT SINA SAKER
DÄRIFRÅN OCH UPP I LAGENHETEN.

OM DU HAR SAKER SOM ÄR SA STORA ATT DU INTE KAN HA DEM I
LAGENHETEN FINNS ETT RUM FÖR SADANA SAKER I.....

.....
NYCKEL TILL DETTA RUM FINNS HOS.....

FÖRSÖK ATT RENSA UT SADANA SAKER SOM DU INTE ÄR SÄKER PÅ ATT
DU HAR NÅGON ANVÄNDNING AV.

SAKER SOM DU VILL KASTA LÄGGER DU

.....
SEDAN VI TAGIT BORT ALLA VÅRA SAKER UR SKYDDSRUMMET SKALL VISSA
ANDRA SAKER OCKSA TAS BORT. DÄREFTER SKALL SPECIELL SKYDDSRUMS-
UTRUSTNING MONTERAS IN.

TAG KONTAKT MED HEMSKYDDSO**MBUDET** OCH HÖR EFTER VAD DU KAN
HJÄLPA TILL MED.

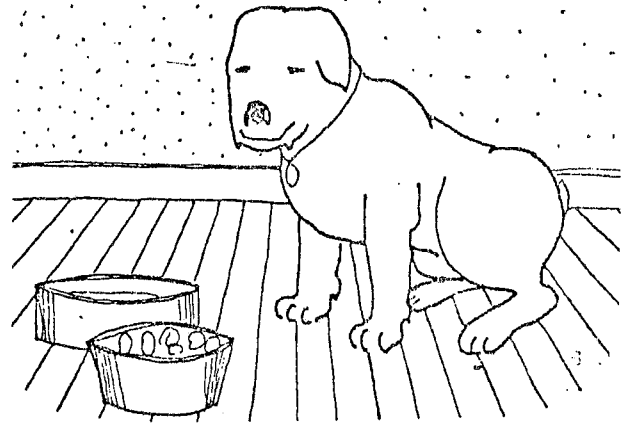
HEMSKYDDSO**MBUD** I DENNA FASTIGHET ÄR

.....
ÄN EN GANG. ALLA MÅSTE HJÄLPAS AT FÖR ATT SKYDDSRUMMET SA
SNABBT SOM MÖJLIGT SKALL BLI IORDNINGSTÄLLT.

.....
FASTIGHETSÄGAREN

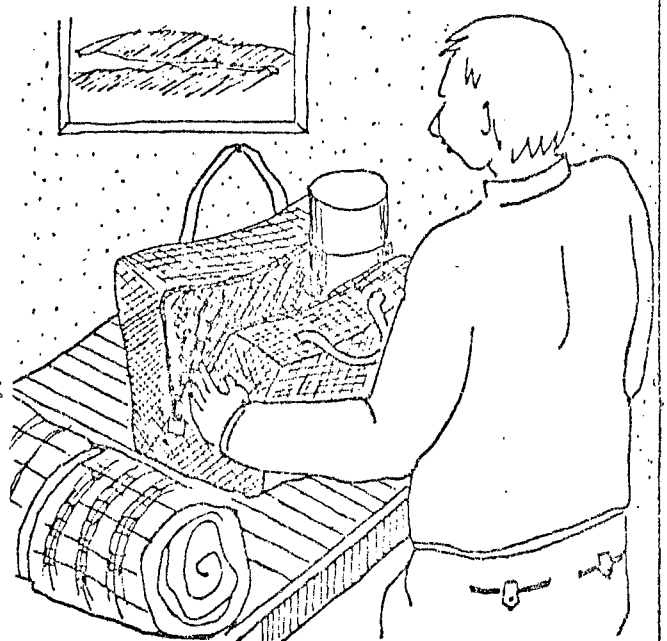
INNAN DU GÅR TILL SKYDDSRUMMET

Husdjur får inte tas med i skyddsrummet. De djur som inte i god tid inackorderats på annan ort eller på annat sätt omhändertagits måste lämnas kvar i bostaden. De bör förses med dricksvatten och andra förnödenheter så att de kan klara sig själva i kortare perioder.

När du skall till skyddsrummet ta med följande saker:

Sovsäck och filt, toalettartiklar, dryck och torrskaffning för ett dygn, personlig sjukvårdsutrustning som plåster, binda m m, tygtrasa att kunna hålla för munnen vid brandrök, batteriradio (kolla batterierna), matbestick, tändstickor, pengar, värdehandlingar, försäkringsbesked, fackföreningsbok och - om sådan delats ut - personkort, ransoneringskort, skyddsmask och ID-bricka.

Alla saker bör vara packade i förväg i en mjuk väska, tygpåse eller liknande som är mjuk och formbar och lätt att stuva.

- Ta bort gardiner och annat brännbart som finns nära fönster.
- Fäll ned persienner för fönstren.
- Se till att badkaret är fyllt med vatten.
- Stäng alla rumsdörrar.
- Stäng huvudkran för gas och huvudströmbrytare för el.

